

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Slovenske kmetijske družbe.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto.
Posamezna številka stane 80 v.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 600 K, na 1/2 strani 300 K, na 1/3 strani 150 K, na 1/4 strani 100 K, na 1/12 strani 50 K in na 1/16 strani 25 K. Udom 10 % popusta. Vsaka vrsta v „Malih naznanilih“ stane 2 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 4. Ljubljana, 1. marca 1920. Letnik XXXVII

Obseg: Donesek k zgodovinskemu razvoju živinoreje v bivši Kranjski. — Zakaj so letine vedno slabejše? — Beke za vežnjo trt — Precepimo nerodovitno sadno drevje! — Kako obrovimo hitro in pravilno svoj vlnograd? Haložani in živinoreja. — Zamenjava krome za dinarsko-kronsko novčanico. Vprašanje sladkorne industrije v Sloveniji. — Poročila in objave podružnic — Kmetijske novice. — **Konjerejec:** Ogledovanje in premovanje konj v Borovljah na Koroškem. — Sredstvo za uplojitev kobil. — Konjereja v Sloveniji. — Vinarstvo in konjereja. — Razdelitev državnih žrebcev. — Premije za piemenske konje. — Star bohinjski konj. — Uradne vesti. — **Inserati.**

Donesek k zgodovinskemu razvoju živinoreje v bivši Kranjski.

III.

(Konec tega odstavka.)

V posebnem odstavku, ki je posvečen govedarstvu, piše dr. Hlubek v svoji razpravi, potem, ko je podal statistične podatke, takole:

Iz tega je razvidno, da ima kranjski kmet za polovico premalo bikov in da zato krave jalove ostajajo. To in pa dejstvo, da se goved prezgodaj prične rabiti, naredi, da ostane majhne postave. Govedo je na Kranjskem prištevati k zelo majhni, čisto navadni deželanski pasmi in ima odraslo povprečno živo težo od 250 do 400 funtov (140 do 222 kg).

Od krave se sme na leto računati povprečno 600 bokalov (846 litrov) mleka.

Oni kmetovalci, ki se pečajo v bližini večjih mest z mlekarnstvom, kupujejo svoje dobre molznice na Štajerskem ali na Koroškem.

Cena ene krave se suče med 20 do 40 gld., enega vola med 30 do 40 gld., ene mlade govedi med 10 in 20 gld. ter enega teleta med 3 do 5 gld. Povprečna cena ene krave je torej 30, enega delovnega vola 50, ene mlade govedi 15 in enega teleta 4 gld. Potemtakem je glavniška vrednost vse govedi na Kranjskem 6,181.260 goldinarjev.

Kakor že preje povedano, je dr. Hlubek dajal krivdo veliki revščini kranjskega kmeta predvsem dejstvu, da se kmet peča veliko preveč s pridelovanjem žita, ki se mu ne izplača in pri tem popolnoma zanemarja živinorejo, ki jo smatra kot nepotrebno zlo, kateremu se seveda ne da ogniti. Odtod prihaja kranj-

skega kmeta majhna ljubezen do živine, ki jo slabo oskrbuje in ž njo grdo in neusmiljeno ravna. Zato pravi dr. Hlubek na mestu, kjer opisuje takratno konjerejo, kako prav ima največji pesnik tega naroda (namreč Vodnik), ki poje glede ravnanja Kranjcev s konji:

Kranjska para milo pravi:
Tud bi lahko jes bil tak,
Al tepejo me po glavi,
Lazni morem stati, v mrak.

Kako korenito so se razmere izpremenile in kako ogromen je napredek živinoreje od dr. Hlubekovih časov, pravzaprav v zadnjih 50 letih, to naj pojasnijo prihodnji tozadevni moji spisi.

Gustav Pirce.

Zakaj so letine vedno slabejše?

Piše dipl. agr. A. Jamnik. (Delegacije proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani.)

Kje bi se našel odgovor na to vprašanje, ni treba dosti premišljevati. Slabe letine so posledica obubožane zemlje.

Zakaj? Zemlja kot taka je sredstvo, v katerem se nahajajo gotove snovi, katere vsaka rastlina potrebuje za svoj razvoj, za svojo rast, za svojo dozoretev. Z eno besedo: v zemlji se nahajajo snovi, ki jih rastlina potrebuje za svojo hrano.

Ali je teh snovi, ki jim pravimo hranilne snovi, povsod in v vsaki zemlji dovolj? Ne! Z ozirom na svojo sestavo je nekde vsaka zemlja vsebovala v sebi večji ali manjši zaklad hranilnih snovi; vsebovala je dovolj teh snovi in zato je obilno rodila.

Nekdaj je bil kmet še tako srečen, da je zemljo samo obdelal, jo obsejal, na jesen pa je žel bogate pridelke. Dolgo pa to ni moglo trajati, kajti zaklad hranilnih snovi v zemlji se je leto za letom zmanjševal, dokler ni bil popolnoma izčrpan. Rastline so s svojimi koreninicami zemlji takorekoč izpile vso „moč“. Kmet je bil naposled prisiljen zemlji *dodajati potrebne moči potom gnojenja*.

Prišla je nesrečna dolgotrajna vojna. Kmečki gošpodar in vsi drugi moški, ki so imeli skrbeti, da zemlji ohranjujejo njeno hranilno moč, so morali oditi v strelske jarke, doma pa so ostale samo slabotne ženske.

Zemlje ni bilo več mogoče tako dobro obdelovati kot poprej. Prišle so pa še rekvizicije živine. Kmetija je izgubila tedaj tudi živalske delovne moči in z njim obenem tiste činitelje, ki so dosedaj kmetu proizvajali gnoj, s katerim je vračala kmetija zemlji vsakoletno odvzeto moč. Ujoga kmečka mati bi bila nabavila umetnih gnojil, da bi bila na ta način dajala zemlji vsaj nekak nadomestek. Toda tudi teh ni bilo. Vojna obrt je tudi te rekvirirala zase. Tako se je zemlji z vsako žetvijo jemalo njeno hranilno moč nekako na enak način, kakor če več lačnih ljudi sede k mizi in pridno zajemajo iz že itak skoraj prazne sklede.

Zemlja je postala pusta, izmozgana, obubožana. Nima več potrebne moči ta izropana zemlja. Rastlina, ki rase na njej, si le s težavo pridobiva vsaj za silo nekaj hrane; njeno prehranjevanje je podobno početju onega človeka, ki je lačen, a nima drugega jesti kakor to, kar more še nastrgati ostankov iz prazne sklede.

Da si kmetovalec *rodovitnost svojih njiv zopet dvigne*, mora že takoj sedaj začeti premišljati kako, s čim in kdaj bo začel umno gnojiti svoje njive. To razmišljanje ga navede na porabo umetnih gnojil o katerih bomo pozneje slišali kaj več.

Beke za vežnjo trt.

Trtnega veziva čedalje bolj primanjkuje, zato je zelo potrebno, da si ga vsak vinogradnik sam pridela.

Za prvo vežnjo trt potrebujemo beke, ki jih je težko dobiti. Vsak vinogradnik naj tedaj zasadi neporabljen kraj z dobro zemljo, bodisi blizu vinograda ali doma z bekami.

Pri vinogradu se zlasti dobro za to porabijo naspiti ali bregovi, ki drže vinograd. Ako posadimo beke, se breg utrdi in dobimo obenem za trte potrebno vezivo. Beke med trte saditi ne priporočam, ker to obtežuje delo v vinogradu in škoduje trtam.

Beke sadimo kakih 80 cm do 1 m narazen v trikotv. Pri saditvi jih kaže zagnojiti s kompostom. Posebno priporočljiva za potrebe vinogradnika je *siva vipavska beka*, ki tudi v suhi zemlji dobro rase in daje tenke in zelo mehke šibice, tako da jih Vipavci še celo za poletno vežnjo trt rabijo. Sadike (ključi) te vrste bek se dobe iz državnih trtnih nasadov pri podpisanemu.

B. Skalický, Novomesto.

Precepimo nerodovitno sadno drevje!

Ako opazujemo jeseni kake dobre sadne letine naše starejše sadonosnike, nam obvisi oko na posameznih drevesih, ki se odlikujejo po bujni in zdravi

rasti in so obložena z lepim in žlahtnim sadjem v toliki množini, da se sklanjajo veje globoko k tlam. Skrben sadjar je moral veje podpreti, da se ne odlomijo vsled teže preoblega pridelka. Pri pogledu na te velikane se vzbudi v nas čut hvaležnosti do onih naših prednikov, ki so jih sajali in negovali pred davnim časom. Pač niso želi za to zemeljske slave in zgodovina ne piše o njih, toda v teh orjaških drevesih so si postavili lep in trajen spomenik, spomenik, ki nam svedoči, da so bili to možje, ki so imeli glavo in srce na pravem mestu.

Pred kakimi 80 do 100 leti naše sadjarstvo seveda ni stalo na tej visini kakor danes. Marsikatera izkušnja, ki se nam dozdeva razumljiva danes samaposebi, je bila takrat še po vsem neznana. Ne smemo se torej čuditi, ako se je posadilo v onih časih zraven dobrega in rodovitnega drevja tudi mnogo takih dreves, ki ne prinašajo dosi aji pa sploh nikakega sadja.

Toda roko na srce, ne srečujemo li še v naši prosvitljeni dobi na dan sadjarjev, katerim je smotrna izbira sadnih vrst (sort) povsem tuja stvar! *Premotrijo li naši posestniki podnebne in talne razmere in razne gospodarske okoliščine, preden napravijo nov sadovnjak? Ali izbirajo in sade tem okoliščinam najbolj prikladne in rodovitne sadne vrste?* Redki, jako reakti so sadjarji, ki se ravnaajo po teh pravih! In ravno zato, ker se teh načel ne upošteva, imamo toliko nerodovitnega drevja, ne samo v starih, temveč žal tudi v mladih nasadih. *Tako drevo pa, ki ne rodi dovoljno, rase samo v našo škodo, kajti ono odjemlje hrano, zrak in svetlobo drugemu drevju, zlasti pa ovira spouaj rastoče sadeže, travo in poljedelske rastline, da se ne morejo dobro razvijati.*

V našo srečo bodi povedano, da imamo izvrstno in preprosto sredstvo, s katerim lahko napravimo nerodovitno drevo rodovitno, in to v najkrajšem času. Kako se to zgodi, bomo takoj slišali.

Da razmnožujemo mlada drevesca s cepljenjem, je vsakemu znano. Ni pa menda tako znano, da lahko požlahtnjujemo tudi starejše drevje na stalnem mestu v sadonosniku. Kakor so pokazali obširni poizkusi zaanjš let, se je obneslo precepljevanje vrlo dobro pri nerodovitnih in takih sadnih drevesih, ki v našem podnebjju in zemlji ne uspevajo.

Mlad sadjar pri izori sadnih sort navadno ni izbirlčen. Zadovoljen je, ako dobi lepa, močna in zdrava drevesca. Šele po letih, ko bi naj urevo že rodilo, spozna klikega pomena je pravilna izbira primernih vrst v sadjarstvu. S precepljevanjem svojega drevja pa lahko doseže, da mu začne roditi redno in enakomerno že po tih ali širih letih.

Dasi tudi lenko požlahtnjujemo drevje še v visoki starosti, *dosežemo vendar najlepše uspehe, ako je precepimo med dvajsetim in tridesetim letom.* Drevo se nahaja v tem času v polni moči in prenese težko operacijo, povzročeno vsled požlahtnjevanja, mnogo laže, nego pozneje. Pa tudi delo samo se vrši pri mladem drevesu z manjšim trudom, nego pri visokih in obširnih kronah starejših dreves.

Za precepljevanje si moramo priskrbeti predvsem dobrih cepcev. v to svrhu narežemo meseca januarja in februarja enoletne mladice z dobro razvitimi ocesi iz starejših dreves. *Jako važno je, da režemo cepiče le iz rodovitnih in takih dreves, ki so že rodila. Z dobavo cepičev iz nerodovitnih in mladih, še ne rodečih dreves si vzgajamo sistematično nerodovitno drevje!*

Cepiče shranjujemo v zmerno vlažnem pesku v kaki nepregorki kleti, ali pa jih zakopljemo v zemljo na kakem suhem mestu v domačem vrtu.

Najprimernejši čas za precepljevanje sta meseca marc in april, urav, ko se je začel pretakati sok po drevesu. Neposredno pred cepljenjem moramo krono pomladiti. To se zgodi, ako odžagamo posamezne veje kolikor se da v bližini debla. Pomlajena krona naj dobi stožčasto (piramidalno) obliko, kar se doseže s tem, da pustimo spodnje veje daljše nego višje, ki stoje že po svoji legi ugodnejše za drevesni sok. Glavne veje, katere moramo požlahtniti, da dobimo pravilno krono, odžagamo na kakem gladkem mestu. Ker se debelejšje veje, ki imajo več ko 10 cm v premeru, težko cepijo, jih odrežemo nad kako stransko, kvišku molečo vejico, katero izlahka požlahtnimo.

Da se veje pri tem pomlajanju ne razčesnejo, jih nažagamo najpreje od spodnje in šele nato od zgornje strani.

Jako staro drevje je najbolje pomladiti eno ali dve leti pred požlahtnjevanjem. Med novo nastalimi vejami izberemo nato najprimernejše in jih precepimo.

Popreje so puščali nekatere veje neprikrajsane, češ, da bodo pomagale prebavljati (oresnavljati) hrano. Pokazalo se je pa, da to ni potrebno, v gotovih slučajih celo naravnost škodljivo. Napačno bi pa bilo, če bi vse stranske vejice na debelejših vejah gladko porazali. Drevo bi dobilo premalo listja, ki ima nalogo uporabljati po koreninah vsrkano hrano in pripravljati novo gradivo.

S precepljevanjem začnemo spomladi pri koščičastem sadnem plemenu (črešnje, češplje, slive, breskve in marelice), nato cepimo hruške in nazadnje jablane.

Glede načinov, po katerih lahko drevje precepimo, bodi omenjeno, da se je obneslo cepljenje v žleb, za kožo in v razkol od strani.*) V žleb požlahtnjemo s posebnim uspehom debelejšje veje, ker povzročimo majhno rano, ki se hitro zaceli. Tudi cepljenje v razkol od strani, kjer ne razkoljemo veje v dva dela, temveč samo od ene strani, toliko, da lahko vložimo cepič, se je dobro obneslo, zlasti pri črešnjah. Najpreprostejši in tudi jako dober način je cepljenje za kožo. Ako hočemo cepiti za kožo, pa mora biti podlaga v mezgi, da se koža lahko odlušči.

Na tankih vejah vložimo po enega, na debelejših vejah po dva ali tri cepiče, katere prirežemo na dve očesi. Posebno moramo paziti, da bodo cepiči kvišku obrnjeni, ne pa vodoravno ali celo navzdol, ker bi se nastale žlahtne mladice v taki za rast neugodni legi slabo razvijale.

Ko so cepiči vloženi, se povežejo z rafijo trdno, rane pa zamažejo s cepilnim voskom, da ne more do spojišča vlaga in zrak. Neposredno pod cepilnim mestom se priporoča napraviti po veji navzdol z nožem dve ali tri za peden dolge zareze v kožo. Prerezati se sme samo koža, les mora ostati nepoškodovan! Za celjenje teh zarez bo porabilo drevo dosti gradiva in se ni bati, da bi se posušili cepiči v lastnem soku.

Žlahtne mladice se v prvem letu kaj rade odlo-mijo, bodisi vsled vetra, ali če sedejo nanje težke ptice itd. To preprečimo z leskovimi ali vrbovimi palicami ali locni, ki jih pritrdimo ob vejah in privezujemo nanje mladice v teku poletja.

*) Na drž. vinarški in sadjarski šoli v Mariboru se vrše vsako pomlad sadjarski tečaj, kjer se vežbajo udeleženci tudi praktično v precepljevanju dreves. Tozadevna pojasnila se objavijo vsako leto v časnikih.

Čez kakih šest do osem tednov po cepljenju moramo zrahljati porezo na cepilnem mestu, da ne začne zajedati.

Druga dela v tem letu nimamo in pustimo neovirano rasti vse žlahtne mladice, kakor tudi poganike od stare vrste. *Čim več listja razvije drevo, tem lažje bo preneslo cepljenje, tem prej si bode zopet opomoglo!*

V pomladi drugega leta začnemo vzgajati krono. V to svrhu izberemo na vsaki veji najlepšo žlahtno mladico in vzgojimo iz nje novo vejo. Te mladice ni treba obrezovati. Skrajšamo jo nekoliko le v slučaju, če so jo napadle lani listne ušice ali je pozimi v vršičkih pozehla. Vse druge mladice, ki so nastale iz ostalih cepičev, obrežemo kratko na tri do štiri očesa. Te mladice pomagajo celiti rano in jih odrežemo gladko šele potem, ko je rana na spojišču že zaceljena.

Kakor že zgoraj omenjeno, smo pustili pri pomlajanju krone stranske vejice na glavnih vejah neprikrajsane. Te vejice, ki so od prejšnje nerodovitne vrste, moramo odstraniti. To se pa ne sme zgoditi nenkrat, kajti v tem slučaju bi se nakupičilo v drevesu preveč soka vsled delovanja korenin. Drevo bi trpelo škodo, če ne bi celo usahnilo. Da se nam to ne pripeti, odstranimo letos samo eno tretjino stranskih vejic, drugo tretjino odrežemo prihodnjo pomlad in ostanek šele čez dve ali tri leta. Na ta način napravimo prehod od stare vrste k novi polagoma, ne da bi imelo to za drevo kake posledice. Drevo bo začelo v najkrajšem času zopet roditi.

Nekateri imajo navado, da vložijo na enem drevesu cepiče od raznih vrst. To pa nikakor ni priporočljivo, kajti veje od nekaterih sadnih vrst rasejo bujnejše in zadušijo one, ki so bolj slabe rasti.

Vobče bomo dosegli najlepše uspehe, ako imamo v sadonosniku le malo sadnih sort, toda te plemenite in prikladne našemu podnebnju in zemlji. Spravljanje in prodaja sadja se vrši lažje in enostavneje ter izkupimo za večje množine lepega sadja od ene sorte več, nego za ravno iste količine od raznih vrst.

Iz povedanega posnamemo, da je precepljevanje starejših dreves ne samo jako preprosto in enostavno opravilo, temveč tudi edino sredstvo za obnovo naših zapuščenih in neracionalno zasajenih sadonosnikov.

Sedaj pa na delo sadjarji, ne trpimo v naših sadovnjakih dreves, ki malo ali ničesar ne rodé ali pa so sicer rodovična, toda prinašajo le slabo, krmežljivo in za prodajo nesposobno sadje. Precepimo tako drevje s primernimi žlahtnimi in dobrimi gospodarskimi vrstami, ki bodo poplačale v obilni meri naš trud in donašale dohodke še našim potomcem!

Jos. Priol,

strok. učitelj, Maribor.

Kako obnovimo hitro in pravilno svoj vinograd?

Vsled vojnih razmer je mnogo vinogradov opešalo in jih bo treba prenoviti.

Kakor hitro vidimo, da je trta opešala ali da je vinograd postal zelo redek, ne kaže drugega, kakor da mislimo na njega obnovenje. Da izkoristimo še zadnjo moč trte, jo pogrubamo in zagnojimo. Z grubanjem smo seveda obsodili cepljeno ameriško trto na smrt. Kmalu se bo namreč na koreninah, nastalih iz pogrubanega žlahtnega lesa, naselila trtna uš in trto v nekaj letih uničila.

Preden se pa trtna uš toliko razmnoži, da trto uniči, nam dá pogrubana trta še nekaj dobrih letin in to smo ravno hoteli od starega vinograda, ki je itak že namenjen za obnovenje, še doseči.

Ko vidimo, da se nadaljnje obdelovanje vinograda več ne izplačuje, izkrčimo (izkopamo) staro trto, zemljo okopamo in obsejemo z deteljo.

Detelja nam dá nekaj košnje in ker nabira zračni dušik, obogati zemljo na dušiku, katerega v naših zemljah itak najbolj primanjkuje. Drugo leto v jeseni vinograd prerigolamo (70 do 80 cm globoko), spomladi ga izplaniramo (poravnamo), razčrtamo in zasadimo s ce ljenimi trtami. Pri rigolanju ne mečemo deteljnih korenin proč, temveč jih pustimo v zemlji segniti, ker vsebujejo veliko organskega dušika, ki pride novoposajenim trtam v prid.

Takoj po krčenju zemljo prerigolati in zasaditi ni dobro, ker je zemlja preveč izpita in mora nekaj časa počivati. Tudi je nevarnost, da se na gnijočih koreninah izruvanih trt zaredi koreninska plesnoba, ki preide potem na novo trto in jo uniči.

Kdor ima torej velik vinograd, naj ga obnovi v partijah (delih) po 1000 do 2000 ali več kvadratnih metrov. S tem doseže tudi to prednost, da ne bo nikoli brez pridelka. Zato je treba, da si vinogradnik svoj vinograd po pametnem preudarku razdeli na več delov in te dele po vrsti obnovi. Preden bo zadnji del starih trt izruval, bo prvi del vinograda že zopet rodil in tako ne občuti vinogradnik toliko izpadek v trgatvi ob sočasno nastalih višjih stroških vsled obnovenja.

Vinograd kaže na vsak način zasaditi s cepljenimi trtami, ker pride vinogradnik na ta način najhitreje do lepega in enakomernega vinograda.

Ker so pa cepljene trte zelo drage in ker jih v zadostni množini še dobiti ni, naj si jih vinogradnik sam doma vzgoji.

Potrebne ključke ali tudi bilfe (korenjake), dobimo iz kake javne (državne, društvene) ali privatne trtnice. Spomladi, prve dni meseca aprila, jih cepimo s cepiči, ki smo jih nabrali pri obrezovanju *rodovitnih* trt, dobrih in priporočljivih žlahtnih vrst v svojem ali v sosedovem vinogradu. Cepiče je treba spraviti v klet v vlažno žaganje ali pesek, da se ne posuše. Cepljene trte vložimo v zaboje v vlažno žaganje in jih postavimo na gorško (v sobo kuhinjo, hlev, gorško leho itd.), kjer jih pustimo kaliti.

Po preteku kakih treh tednov, ko so se cepilna mesta posameznih trt že dobro zacelila in so pričela trtna očesa odganjati, posadimo trte na prosto, in sicer ali naravnost v vinograd, ali pa na vrt, kjer naj dobro odrasejo in dajo sadike za prihodnje leto.

Kakor rečeno, sadimo kaljene (stratificirane) trte lahko kar naravnost v vinograd, in sicer posebno tedaj, če ni zemlja preveč peščena, gručasta ali suha, oziroma ne preveč težka in mastna (ilovnata).

K vsakemu kolu posadimo po dve trti, in sicer tako, da so njih zgornji konci (glavice) prav blizu skupaj, njih spodnji konci (nožice) pa eno ped narazen.

Trte posadimo v jamice tako globoko, da stoji cepilno mesto kake tri prste nad zemljo. Pri tem trte dobro zagnojimo in če je mogoče, zalijemo. Iz zemlje vun gledajoči del trte (cepič in poganjek) zasujemo z rahlo prstjo, pomešamo z žaganjem ali s segnitim listjem.

Ako se prime samo ena trta, ostane ta pri kolju. Če se pa primete obe, vzamemo spomladi prihodnjega leta eno vun in jo presadimo drugam.

Na ta način dobimo že v prvem letu zasajen in zacepljen vinograd, česar pri zelenem cepljenju nikoli ne dosežemo.

Ako cepljenih trt ne rabimo takoj v prvem letu, jih posadimo doma na vrtu v 80 cm oddaljene vrste, 8 do 10 cm narazen in jih tu celo leto oskrbujemo. Drugo leto trte izkoplamo in *dobro zaraščene cepljenke* posadimo v vinograd.

Če si pridelava vinogradnik cepljenke sam, izhaja najceneje. Ker pa sploh ni mogoče, da bi javne in privatne trtnice toliko cepljenih trt pridelale, kolikor jih vinogradniki potrebujejo, je neobhodno potrebno, da se tudi pri nas vinogradniki splošno poprimejo pridelovanja cepljenih trt doma.

Da se vinogradniki v tem pouče, prireja podpisani pri državni trtnici v Bršlinu pri Novem mestu vsako leto cepilne tečaje.

Spisal je tudi knjigo: „Suho cepljenje in kaljenje trt“, ki se dobi pri Slov. kmetijski družbi.

V slučaju potrebe, ako to zahteva vsaj 50 vinogradnikov, priredi podpisani cepilni tečaj tudi v drugih krajih svojega službenega okrožja.

Vinogradniki, zlasti mladi kmečki sinovi, poprimite se tega cepljenja v lastno korist!

B. Skalický, Novomesto.

Haložani in živinoreja.

Kaj rad se spominjam veselega življenja, ki je še vladalo med našimi Haložani pred kakimi petindvajsetimi leti, — ko je še rodila naša stara vinska trta, ko se še vinogradnikom ni bilo treba toliko pehati in truditi za pridelek kapljice rujnega vinca — za svoj obstanek.

»Vinograd obdel'vati Slovenec mora znati!

Kdor delal prav ne bo, naj pije pa vodo!«

razlegalo se je od hriba do hriba, od kleti do kleti in poštenožidane volje so se pozno v noč poslavljali prijatelji drug od drugega, krepko si stiskajoč svoje žuljave roke.

Prišla pa je nesrečna trtna uš in zraven nje cela vrsta raznih bolezní nad ljubke Haloške gorice in uničena je bila tekom nekaj let naša domača vinska trta in ž njo seveda tudi vse nekdanje pošteno-veselo življenje naših Haložanov. Z velikim trudom in težavami so pričeli stare uničene večinoma skalovite vinograde prenavljati in nasajati z novo ameriško trto. — Nastalo je na ta način sicer mnogo prav lepih, da vzornih vinogradov, a zaradi raznih težkoč pri obdelovanju ameriških nasadov je ostalo osobito po Gornjih Haložah žalibog še mnogo, mnogo prejšnjih vinogradov neobdelanih. Že od daleč zapaziš te prazne krpe, na katerih rase le še kako kopinje, srbotje ali praprot. Te puste parcele leže že leta in leta nedotaknjene in nihče se ne pobriga več za to večinoma davka prosto nerodovitno pečevje. —

In vendar se dado tudi te pustinje prav dobro izkoriščati, če že ne v prid vinoreje, ker manjka potrebnega denarja in delavcev, pa vsaj v prid živinoreje. — Kako potrebno in umestno in ravno za Haloze, ozir. za tam stanujoče, večinoma manj premožne prebivalce, ako bi se *resneje poprijeli umne živinoreje*. Veliko laže in bolje bi se po Haložah živelo, kajti mleko, sir in maslo je že približno polovica današnjega vsakdanjega živeža. Vrhutega še daje živinoreja za vinograde

toliko potreben gnoj in poveča ž njim vsakoletne dohodke iz vinarstva. In takozvane krče (skopane (neorane) njive po bregovih) bi dajale, ako bi se primerno gnojile z dobrim hlevskim gnojem, marsikateremu z ozirom na živila izključno na Poljance navezanemu Haložanu potreben živež. V slabih vinskih letih, ko uniči mraz, toča ali kaka druga uima vinograde, pa mu pride denar, ki ga dobi za prodano tele ali kako večje živinče, ravno prav ter reši nesrečneža na ta način gospodarskega poloma.

Marsikateri vinogradnik, ki je danes brez glave goveje živine, ki še niti kože prehraniti ne more. bi lahko, če bi umno porabljal svoja na videz nerodovitna, nesposobna in vsled tega še neobdelana zemljišča, imel vsaj toliko, če ne več živine, nego marsikateri posestnik na Ptujskem polju.

Na kakšen način bi se pa naj to doseglo? Najhitreje, najpreprosteje in kar je glavno, najceneje takole:

Takoj v letošnji spomladi torej koncem meseca marca ali začetka aprila posejaj od deževja premočeno (mokro) ali morebiti še s talečim se snegom pokrito zemljo (pustinjo) z *esparzetnim* semenom. Vse drugo pa prepusti naravi*) Prihodnje leto boš že imel vsaj eno košnjo, čez dve leti že dve ozir. tri košnje. Ta način bi bil najcenejši. Če pa imaš dovolj domačih delavcev ali pa denarja za dninarje, tedaj pa daj, preden poseješ seme, pusto zemljo precej globoko prekopati, jo raznega kopinja, trnja in praproti očistiti, seme pa z grabljami nekoliko zagrebsti. Trud se ti bo stoterno poplačal.

Na ta način si torej v najkrajšem času napraviš najlepše travišče tam, kjer poprej še plevel ni mogel rasti.

Predragi vinogradnik! Vem, da mi boš ugovarjal, češ, da ni mogoče, da bi rasla in uspevala na pusti in suhi pečini kdaj kaka boljša trava. Treba je torej, da si ogledava to čudno rastlino nekoliko natančneje:

Espartzete imamo v Evropi, severni Afriki in zmerni Aziji okoli 70 vrst. Naša *esparzeta* je do 60 cm visoka, večdebela rastlina s 5 cm dolgo skupino cvetov (klasov), ter se šteje med detelje. Na mnogoštevilnih rdečkastih, grahčevim cvetom podobnih cvetih si iščejo ljubke čebelice trumoma svojo pašo. Korenina je zelo močna in dolga ter sega globoko v zemljo; zaradi tega ji ne škoduje ne močna vročina in tudi ne najhujša suša. Ta detelja ljubi le apneno in suho prst. ilovice nikakor ne mara, v njej ne uspeva. Rase na prav rada tudi tam, kjer že lucerni zemlja ne ugaja. Pokosi se, ko je v najbujnejšem cvetu in se zelena kot „prilez“ pokrmi. Kot taka daje zelo veliko (5000—7500 kg na hektar) jako tečne krme. Pravijo, da je najboljša in najtečnejša izmed vseh detelj. Posebno dobro učinkuje pokladanje mlade sveže *esparzete* na krave molznice. Pri vsem tem pa ima ta detelja še to dobro lastnost, da ne napne živinčet, kakor se to prav pogostoma pripeti pri pokladanju triletne triperesne detelje. Posušena *esparzeta* izgubi precej na svoji dobroti, a živina jo še vendarle rajše zauživa, kakor kako drugo trdo seno, če le ni bila prestara, torej prelesnata pokošena. V vsakem slučaju je pač treba kositi, ko rastlina najlepše cvete. Kosi se pa trikrat na leto, in sicer prvikrat žr koncem aprila.

Espartzeta se razmnožuje s semenom. Prav rada se zameša med travo slabih in suhih travnikov in pašnikov in na ta način zgosti in vidno poboljša slaba

*) Uspeh takega postopanja se nam zdi precej dvomljiv. Opomba uredn.)

travišča. Čez 6—7 let začne z *esparzeto* posejano zemljišče z ozirom na svojo rodovitnost in dobrotu nazadovati, *esparzeta* prične polagoma hirati in se prevrže končno popolnoma v druge manjvredne rastline. A to samo tam, kjer se kosi in pokrmi vedno le v zelenem stanu — torej prej, ko vsaj nekaj cvetov dozori. V tem slučaju se morajo deteljišča pomlajevati, kar se zgodi najlažje takole: V četrtem ali petem letu pustim na najvišjem koncu svojega bregovitega travišča primeren kos *esparzete* popolnoma dozoreti. Zrela detelja se pokosi, dobro posuši in vleče z grabljami po vsem ostalem travišču, kjer se je med tem že drugič pokosilo navzdol. Tukaj se spravi v kupe in se znosi na dom. Ali se pa dobro posušena *esparzeta* takoj na travniku zmlati in se očističeno seme *takoj*, t. j. meseca junija po travišču poseje. Čez štiri ali pet let se to ponovi itd. Najboljše je seveda, če se vsako leto mahnen kos deteljišča pusti popolnoma dozoreti in se ta pomladitev vsako leto ponavlja. — Če se pa kosi *esparzeto* šele, ko se navadno drugo seno spravlja, t. j. meseca junija, tedaj je že vsaj nekaj semena popolnoma zrelega. Pri grabljenju in nalaganju odpade zrelo seme in sklje še isto leto. Na ta način se *esparzeta* razmnožuje samostojno, nevidno in brez vsake človeške pomoči; deteljišče ostane vedno enako dobro, se vsako leto pomladi, osovito, ako ga še od časa do časa malo pognojimo. Tako deteljišče je silno bujne rasti, ki daje vsako leto nepričakovano velike množine krme. To nevidno pomlajenje *esparzetnih* travnikov je menda tudi vzrok, da se imenuje ta detelja tudi stoletna detelja ali stoletnica.

Razmnoževanje te za Haloze prekoristne detelje je torej prav primitivno in poceni. Vprašanje pa je, kje dobiti seme za prvo letošnjo setev. **) Ker je to seme prav težko dobiti, bi bilo umestno, da v tej zadevi nemudoma skoči država na pomoč. Priskrbeti bi morala vinogradnikom pravočasno in seveda po primeru nizki ceni, ozir. brezplačno, potrebno množino *esparzetnega* semena. Obenem bi se pa naj vposlal na tozadevne občine ali pa, kar je še bolje, vsakemu posameznemu vinogradniku naročevalcu semena po en iztis kratkega pouka o veliki vrednosti, prideloivanju in uporabi te detelje, kakor tudi o pomladitvi oslabeled deteljišč.

Vsak posestnik zgoraj omenjenih golih parcel bo gotovo to idejo z veseljem pozdravil. Z veliko hvaležnostjo bo prevzel nakazano mu seme in ga bo tudi skrbno posejal na tozadevno zemljišče. Država bi pa storila revnim Haložanom z malenkostnimi stroški nepopisno dobroto.

Na ta način bi se na eni strani vzdignila toliko potrebna živinoreja in ž njo obenem tudi Haložanom kaj priljubljena vinoreja in čebeloreja, na drugi strani bi pa pridobili Haložanski hribi na svoji lepoti, kajti prelevile bi se v najkrajšem času sedanje gole, le tu in tam s kopinjem in srbotjem obrastle pustinje v bujne zeleno-rdečkaste travnike in pašnike v korist naših Haložanov in nič manj v korist cele naše države.

Janko Žunkovič,
nadučitelj in posestnik.

**) Seme *esparzete* je dandanes zelo težavno dobiti, ker ga prideluje za izvoz edinole Nemčija. Dosedaj so pa zveze s to državo le slabe. Mogoče, da se v prihodnjih mesecih v tem oziru kaj izpremeni. Slov. kmet. družba je sicer že naročila *esparzetno* seme iz Nemčije, izgleda pa, da ta naročitev vled kompenzacijskih zahtev te države ne bo izvršena. Opomba uredništva.

Zamenjava krone za dinarsko - kronsko novčanico.

V ponedeljek, 16. t. m. se je začela zamenjava avstrijske krone za dinarsko - kronsko novčanico, kakor jo imenuje vladna naredba. S tem činom se hoče povelji iz prometa vse krone in jih nadomestiti z novim denarjem, ki ima prvotni znak srbskega dinarja in čez to natisnjene krone v štirikratni višini. Tako veljajo n. pr. bankovci, ki so bili tiskani za pet dinarjev, dvajset kron. S tem je vlada določila kurz krone na četrtno dinarja in prisilno ustanovila razliko med tema dvema bankovcema v izmeri 4 proti 1, s čemer je naša krona hudo udarjena in s tem tudi nje lastniki.

Že prej je vlada delala na to, da ubije našo krono in na podlagi takega postopanja dvigne vrednost srbskega dinarja, ko je zahtevala za naše blago v tujini le tujo valuto, tuj denar, nikakor pa ne naše krone. To je bil vzrok, zakaj je naša krona tako padala napram tujemu denarju, liram, frankom, dolarjem itd. S tem so pa državni finančniki storili državi prav slabo uslugo, ko so pritiskali na vrednost krone, kajti krona je, kakor vsak denar, narodno premoženje in država je pravzaprav ljudstvo. Če se pa narodu odvzame del njegovega premoženja, če se ga z zmanjševanjem vrednosti njegovega plačljivega sredstva, to je denarja, gospodarsko oškoduje, s tem istočasno oškoduje gospodarstvo države.

Ne pa samo to. S tem postopanjem pospešuje vlada sama neznosno druginjo. Povišanje cen vsem potreščinam in s tem na eni strani obubožanje ljudstva in na drugi strani pospeševanje verižništva in navijanja cen ter kopičenje bogastva v rokah nekaterih bogatašev. Posledica vsega tega je, zmanjševanje gospodarske moči cele države in izgube vpliva, ki ga ima država napram drugim državam s svojo gospodarsko politiko.

Kupovalna vrednost krone pri nas ni nič manjša, kakor ona dinarja v Srbiji. četudi smo jo skušali od prevrata sem kolikor mogoče uničiti. Ravnotako ni ta nakupna vrednost krone tako različna nasproti oni lire, franka itd., kajti v Italiji se dobi za eno liro približno toliko potrebščin, kakor pri nas za eno krono, četudi moramo mi plačevati za liro do 8 kron. Tudi v Švici in na Francoskem se dobi za frank približno toliko kolikor pri nas za krono ali vsaj v ne taki razliki, kakor moramo mi plačevati ta tuj denar. Najboljši dokaz za to pa je, da je cena enemu jajcu v New Yorku 1 dolar, kakor se čita v časopisih. Dolar stane danes pri nas do 120 kron in eno jajce stane tudi približno eno krono. Iz tega se razvidi, da je nakupna vrednost dolarja in krone približno enaka, seveda dolarja v Ameriki, krone pa v Sloveniji.

Kaj se da iz teh primerov sklepati? Da je velika razlika v vrednosti posameznih valut le umetno vzdržana in da nima podlage. Dandanes se cela svetovna valuta ravna po šviškem franku in to po borzi v Curihu. Tam je nekaj borznih židov, ki samovoljno in umetnim potom delajo razliko med vrednostjo denarja različnih držav, da lahko sami bogatijo. Pri tem so seveda najbolj prizadete male države, ki nimajo toliko moči, da bi se uprle tem denarnim mogotcem. Pa tudi velesile, kakor Francija in Anglija trpijo pri takem zniževanju vrednosti njih denarja. To brezvestno igranje z vrednostjo denarja, oziroma z narodno - gospodarskim premoženjem posameznih držav je pa zelo nevarno in mora prej ali slej privedi do katastrofe na denarnem

trgu, ki bi učinkovala pretresujoče v svojih posledicah, to je uničenju tolikih gospodarskih vrednosti v dogledno kratkem roku, kolikor jih je uničila dolga petletna vojna.

Še bolj nevarna bo ta igra za našo državo, če se bo vlada slično igrala z lastnim denarjem, kakor to sedaj skuša. Naša država je zelo bogata na vseh potrebščinah, nosebno živilih, ki jih danes nima niti ena država v Evropi dovolino. Dalje na ogromnih količinah lesa in drv, na premogu in rudah, na vodnih silah in raznih drugih pogojih za industrijo. Navzlic temu je naša valuta tako slaba, ker vlada ni znala spraviti naš denar do veliave v drugih državah. Naša krona bi danes lahko imela vrednost italijanske lire in še višjo morda, če bi bila gospodarska politika umestnejša nego je bila.

Zamenjava krone proti dinarju v izmeri 4 : 1 je popolnoma nentemeljena in pomeni hud udarec vsem državljanom bivše Avstrije, ki smo prišli pod okrilje junaške srbske dinastije, kajti s tem izgubimo tri četrtnine našega denarja, ne da bi si mogli za ostalo četrtno kupiti štirikrat toliko blaga. Če je Češka zamenjala stare avstrijske krone 1 : 1, če je našim ljudem sovražna Italija dala za 1 krono 60 centezimov, če je ravnotako sovražna Rumunija pokupila krone 1 : 2, če je Francoska zamenjala nemške marke v Alzaciji in Loreni po predvojnem kurzu in Belgija vojni denar al pari, torej za enako vrednost, toliko več bi lahko prirodno bogata Jugoslavija zamenjala krone za dinar v isti vrednosti, posebno še z ozirom na to, da je bil dinar pred vojno manj vreden nego krona.

Ta zamenjava je najdalekosežnejše gospodarske važnosti za celo našo državo in bo imela usodne posledice na naše gospodarsko življenje. Ze dosedaj je vladalo pri nas pomanjkanje plačljivih sredstev, v bodoče, ko izgine iz prometa $\frac{3}{4}$ denarja, bo to pomanjkanje privedlo do najhujših posledic, ker se ne bo moglo kupiti niti življenskih potrebščin. Za državo samo bo imelo to posledico, da ne bo mogla dobiti zadostne množine davkov in ji bo nedostajalo sredstev za plačevanje svojih obveznosti. Trgovina in kupčija doma in z inozemstvom se ne bo mogla razviti, ker ne bo dobiti dovolj denarja v to svrhu. S tem bo zastalo ali bo vsaj občutno ovirano celo gospodarsko življenje v državi na veliko škodo vseh državljanov in države same.

Usodno posledico bo imelo tudi to, ker vlada ni skrbel, da se istočasno zamenja tudi star srbski dinar. S tem ostanemo pri starem, da bomo imeli v celi državi dvoje vrst denarja, ki se bo razlikoval v vrednosti. S tem bo zopet dana možnost, da bo star srbski dinar napram novemu kronskemu dinarju stopil v vrednosti, s čemer bo naša krona zopet izgubila.

Posledice take zamenjave bodo tako usodne, kakor jih morda danes še niti pojmiti ne moremo, ki jih bomo pa občutili šele čez dva, tri mesece. To narodno - gospodarsko vprašanje je tako važno, da je ne smemo pustiti na strankarsko - politično polje, kajti tu se gre za obstoj in razvoj našega gospodarskega življenja. Vsled tega bi morale vse politične stranke bivših avstro - ogrskih dežel brez ozira na razliko mišljenja, skupno in edinstveno nastopiti v tem vprašanju in opozoriti vlado in srbske državnike na pogubonosne posledice, ki jih bi imela ta tako krivična zamenjava za celo državo.

Naše gospodarske korporacije v Sloveniji, na Hrvaškem, v Slavoniji, Banatu, Bački in Baraniji, v Bosni in Hercegovini in Dalmaciji so že v tem vprašanju skupno nastopile in opozorile vse politične in državne

sloje, na ta pogubonosni korak, ki ga je sedanja vlada zaključila. Če ostane pri tem koraku, bodo kmetovalci občutili ravnotako posledice, kakor jih bodo občutili drugi sloji in vsled tega je potrebno, da se tudi oni opozorijo na to, da ne bodo pozneje presenečeni.

Po najnovejših vesteh je sicer zaenkrat zamenjava kron ustavljena, a se je bati, da se bode tudi v bodoče skušalo barantati z našo krono in jo morda pozneje še hujše pritiskati.

Vprašanje sladkorne industrije v Sloveniji.

(Poročal kmet. svetnik V. Rohrman na tozadevni anketi dne 20. januarja t. l.)

(Dalje.)

To so številke, ki jih ni bilo mogoče doseči, na konkurenčnem ozemlju.

Danes bi se vse te številke *podvojile*. Moderno opremljene tvornice potrebujejo namrec še enkrat toliko zemlje. V naših razmerah bi potrebovale tudi še enkrat toliko posestnikov, tako da bi število naraslo okroglo na 8000 producentov.

V zvezi z malim posevstvom stoji ves *komplicirani* *ustroj našega gospodarstva*. Pri nas se goje najrazličnejše panoge in razne z njimi spojene kulture, ki se opirajo tako druga na drugo in ki so med seboj tako povezane, da so *večje proizvodjalne preuredbe ali reforme težko izvedljive*. V poštevh prihajajoči kraji se pečajo na Dolenjskem razentega z vinarstvom, čegar interesi se močno križajo z interesi druge naše kmetije, in sicer zaradi pomanjkanja delovnih sil in nič manj zaradi pomanjkanja gnoja. — Pri nas po Dolenjskem manjka tistega *pretežnega poljedelstva* in tistega gospodarstva, kakršno nahajamo po krajih, kjer se je dosedaj vpeljala sladkorna industrija. Namanjka teh pogojev, ki jih imamo na Češkem in Moravskem, v Bački in Banatu, kjer se je razvila ta industrija.

Naši kraji niso ne žitorodni, ne poljedelski, ampak so, če jih presojava z *gospodarskega stališča, živinorejski*, po pretežno vinorodnih krajih pa *vmški*. Pri nas ni zito glavni pridelek in glavno tržno blago, ampak vsa naša žitna produkcija je v prvi vrsti namenjena za dom in za potrebe naše živinoreje. Pri nas daje živinoreja glavne denarne dohodke. Bilanca našega poljedelstva je pasivna. Živina in živalski izdelki so naše izvozno blago, in tako bo ostalo tudi nadalje. Pri nas bo moralo poljedelstvo še *nadalje podpirati našo živinorejo* in jo zaiagati s svojimi produkti, in sicer ne samo z različno zeleno in suho deteljo, ki jo pridelujemo po njivah in na katero se navadno misli, kadar se govori o pridelovanju krme, ampak tudi z žitom in krompirjem, s korenstvom in s steljo, in sicer v takem obsegu in v taki krmilni vrednosti, kakor se to z odpadki sladkornih tvornic ne da doseči.

(Dalje sledi.)

POROČILA IN OBJAVE PODRUŽNIC.

Št. Pavel v Savinski dolini.

Dne 25. januarja t. l. se je ustanovila v tem kraju podružnica Slov. kmet. družbe. Potrebne predpriprave je oskrbel nadučitelj g. Pečar. Potovalni učitelj g. Goričan je najpreje predaval o povzdigi sadjereje v Savinski dolini, nato je obrazložil pomen in koristi Slovenske kmetijske družbe ter potrebo, da se ustanovi podružnica.

Najlepšo zahvalo za svoj trud je žel pač s tem, da je pristopilo h kmetijski družbi 74 udov, ki so si ustanovili podružnico in izbrali odbor z načelnikom g. Julijem Sadnikom, veleposestnikom in učiteljem. Želimo novi podružnici uspešno delovanje v korist kmetovalcev in v propeh kmetijstva v Savinski dolini.

Podčetrtek.

Dne 8. februarja se je vršil ustanovni občni zbor podružnice Slov. kmet. družbe v Podčetrtku. Tega zborovanja se je udeležil tudi družbeni tajnik inž. Lah, ki je v pojuunem govoru očrtal pomen Slov. kmet. družbe in koristi, ki jih nudi svojim udom. Posebno je poudarjal važnost organizacije kmetijskega stanu, ki je dandanes toliko važnejša, ker so že vsi drugi stanovi organizirani in nastaja vsled tega ista potreba tudi za kmetijski stan. Le v organizaciji je dandanes moč. Kmetovalci se morajo združiti v stanovskih korporacijah, da lahko uspešno zagovarjajo svoje koristi nasproti drugim stanovom. Zanimanje med poslušalci, katerih je bila sulska dvorana polna, je bilo vsestransko, o čemer so pricala razna vprašanja, ki so jih staviu prisotni. Ta nova podružnica šteje že nad 120 udov. Posebna zasluga za ustanovitev te podružnice gre g. nadučitelju Lovrencu, ki se je z vneto oprijel tega za kmetijski stan tako važnega delovanja. Požrtvovalnost takih mož jamci, da bo podružnica v resnici delovala za koristi kmetovalcev.

Drava na Koroškem.

V nedeljo, 15. februarja t. l. je bilo na Dravi sklicano zborovanje kmetovalcev, da se ustanovi podružnica Slov. kmetijske družbe za ta okraj. Udeležba je bila precejšnja, dasi je pustna nedelja manj primerna za tako prireditvev. Zborovanje se je vršilo v šoli po popoldanski službi božji. Od strani družbe se je udeležil tega zborovanja tajnik inž. Lah, ki je pojasnil pomen Slov. kmet. družbe kot edine kmetijske stanovske organizacije v Sloveniji in koristi, ki jih nudi svojim udom. Stanovska organizacija kmetovalcev je nujno potrebna, posebno v današnjih casih, ko so se že vsi drugi stanovi strnili v organizacije, ki zastopajo koristi svojim udov. Tudi kmetijska družba varuje interese kmetovalcev nasproti oblastim in drugim stanovom. Čim močnejša postane ta stanovska korporacija, tem uspesneje lahko zagovarja njih koristi. Vsled tega je potrebno, da se vsi kmetovalci združijo v kmetijski družbi in s tem pokažejo, da se zanimajo za napredek kmetijstva in za rešitev toliko perečih vprašanj, ki so dandanes na dnevnem redu. Podružnici je pristopilo lepo število udov, ki so si potem izvolili odbor, na čelu s predsednikom g. Kotnikom, tamošnjim županom.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe na Selih pri Kainniku, ki bo 19. marca t. l. po dopoldanski službi božji v mežnariji.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnikstva; 2. volitev delegata za glavni občni zbor; 3. slučajnosti.

Sela, 18. februarja 1920.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe v Lomu pri Trziču, ki bo v nedeljo, 7. marca pop. ob treh v župnišču.

1. Poročilo načelnika; 2. volitev delegatov za obč. zbor Sl. km. družbe; 3. slučajnosti. Franc Govekar, t. č. tajnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Sl. kmet. dr. za Savo — Št Lambert, ki bo 14. marca 1920 ob treh popoldne v Lešah št. 18.

SPORED:

1. Poročilo načelnikstva; 2. pregled računov za leto 1919; 3. volitev načelnika in odbora; 4. določitev delegata za občni zbor v Ljubljani; 5. raznoterosti.

Na Savi ob južni žel, dne 20. februarja 1920.

Andrej Širaj, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe na Vidmu ob Savi, ki bo v nedeljo, 21. marca t. l. ob osmih zjutraj v ondotni šoli.

SPORED:

1. Letno poročilo o delovanju podružnice; 2. računi za leto 1919; 3. nadomestne volitve; 4. volitev dveh odposlancev k družbenemu občnemu zboru; 5. slučajnosti.

Udje se vabijo k obilni udeležbi.

Načelnik:

M. Planinc, s. r.

Tajnik:

J. Knapič, s. r.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmet. družbe v Čatežu pri Vel. Loki, ki bo 14. marca t. l. po prvi sv. maši v šoli.

SPORED:

1. Poročilo načelnika; 2. letni račun; 3. slučajnosti; 4. naročilo na žveplo za žveplanje trt in pesno krmilno seme; 5. volitev delegatov za družbeni občni zbor.

Jakob Brandstetter, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe na Bledu, ki bo 21. marca t. l. ob treh popoldne v „Blejskem Domu“.

SPORED:

1. Poročilo načelnika; 2. pregled računov za l. 1919; 3. skupna naročitev umetnih gnojil; 4. volitev dveh odposlancev na občni zbor kmetijske družbe; 4. volitev novega načelnika; 6. raznoterosti.

Opomnja: Če bi ob določenem času ne bilo navzočih zadostno število udov, vršil se bo pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih udov.

Bled, 19. februarja 1920.

Odbor.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe Škofjavas-Vojnik, ki bo v nedeljo, 14. marca t. l. zjutraj po rani službi božji v posojilničnih prostorih.

SPORED:

1. Poročilo načelnika; 2. predložitev in odobrenje računov za l. 1919; 3. vpisovanje novih udov; 4. volitev delegatov za občni zbor kmetijske družbe; 5. posvetovanje glede skupnega naročila kmetijskih potrebščin; 6. prosti predlogi.

J. Petovšek.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe v Rogatcu, ki bo v nedeljo, 7. marca 1920 ob poldevetih v župnišču po rani službi božji.

SPORED:

1. Poročilo načelnika o poslovanju v prošlem letu; 2. poročilo tajnika o računskem zaključku za l. 1919; 3. volitev dveh delegatov za občni zbor Slov. kmet. družbe; 4. slučajnosti.

V slučaju nesklepnosti, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor z istim sporedom, ki bo sklepal ne glede na število navzočih udov.

Odbor.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe pri Sv. Antonu v Slov. goricah, ki bo 25. marca t. l. ob osmih v šoli.

SPORED:

1. Poročilo; 2. letni račun; 3. volitev delegatov za občni zbor osrednje družbe.

Načelnikstvo.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe na Dobrávi pri Kropi, ki bo v nedeljo, 7. marca po popoldanski službi božji v tamošnji šoli.

SPORED:

1. Pregled računov za l. 1919; 2. volitev odposlancev za občni zbor Slov. kmet. družbe v Ljubljani; 3. slučajnosti.

V slučaju nesklepnosti, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih udov.

Dobráva pri Kropi, 23. febr. 1920.

Janez Ješe, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmet. družbe v Št. Jerneju, ki bo v nedeljo, 7. marca ob polosmih zjutraj v društveni dvorani.

SPORED:

1. Čitanje zapisnika ust. občnega zbora; 2. odobritev rač. zaključka za l. 1919; 3. volitev novega načelnikstva; 4. volitev delegatov za družbeni občni zbor; 5. kmetijski razgovori.

Anton Lesjak, t. č. načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmet. družbe Maribor in okoliš, ki bo 21. marca 1920 ob devetih dopoldne v dvorani okrajnega zastopa.

SPORED:

1. Predavanje strokovnega učitelja g. Priola: Naloge našega bodočega sadjarstva; 2. viničarsko vprašanje; 3. volitev delegatov za občni zbor Sl. km. družbe; 4. poročilo tajnika o delovanju podružnice; 5. poročilo blagajnika.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe v Zavrču, ki bo v nedeljo, 14. marca 1920 po rani službi božji v stari šoli.

SPORED:

1. Poročilo predsednika; 2. volitev odposlancev na družbeni občni zbor; 3. sprejemanje novih udov; 4. slučajnosti.

V slučaju nesklepnosti, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor z istim sporedom, ki bo sklepal ne glede na število navzočih udov.

Odbor.

KMETIJSKE NOVICE.

Spomladanska setev — semensko

žito. Odsek za prehrano objavlja sledeče: Minula jesen ni bila povoljna za sejanje. Zaraditega je ostala znatna površina zemlje, zlasti v naših južnih pokrajinah, neposejana. Ker je v največjem interesu države, kakor tudi vsakega poedinega državljana, da pridemo do kar najvišjega donosa v tem letu, pozivlja ministrstvo za prehrano in obnovo dežel vsa oblastva, vse kmetijske organizacije in lastnike zemljišč, da zastavijo vse sile, da se zemlja zaseja kar največ z jarim žitom in tako nadomesti, kar se je zamudilo v minuli jeseni. Ministrstvo hoče dobaviti iz aktivnih pokrajin potrebno množino semenskega žita. Žitni zavod bo izvedel dovoz tega žita in ga izročil Slovenski kmetijski družbi, da ga razdeli med kmetovalce. *Naročila za semensko žito naj se tedaj pošiljajo Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani.*

Ravnatelj: dr. Senekovič s. r.

L. IV.

KONJEREJEC.

Štev. 2.

Uradno glasilo Samostojnega konjerejskega odseka Slov. kmetijske družbe v Ljubljani.

Uredniška priloga 4. štev. „Kmetovalca“ l. 1920.

Ogledovanje in premovanje konj v Borovljah na Koroškem.

Dne 7. februarja t. l. se je vršilo v Borovljah ogledovanje in premovanje plemenskih konj, katerega so se udeležili kot zastopnik deželne vlade g. dr. Verstačnik, zastopniki žrebčarne gg. podpolkovnik Ravnihar in živinozdravnik Šlajpah, zastopnik okr. glavarstva g. živinozdravnik Ravtar, za konjerejski odsek l. gg. Jan in Žark; zastopnika koroških konjerejcev gg. Kobentar in Šaler.

Na ogled in premovanje je bilo pripeljanih 41 plemenskih kobil, 1 žrebe (žrebček) ter 1 žrebec v svrhu licenciranja. Mladih nepodkovanih konj se konjerejci niso upali prignati, ker so bila pota zamrznjena.

Kakovost prignanih kobil je bila povprečno dobra. Po pasmi je bilo 26 noriškega plemena, ostale so bile križanci noriške in toplokrvnih pasem, povečini bivše vojaške kobile.

Obdarovanih je bilo 25 kobil in en licenciran žrebec; premij je bilo izplačanih za 3020 K.

Splošni utis tega ogledovanja je bil ugoden, vendar se je jasno opazilo, da je konjereja v tem okraju med vojno in po vojni, posebno pa ob razsulu mnogo trpela.

Po končanem ogledu se je vršilo zborovanje konjerejcev in razdelitev premij. Na zborovanju so koroški konjerejci izvolili g. Franc Kobetarja iz sv. Jakoba v Rožu udom konjerejskega odseka I., za njegovega namestnika pa g. Josipa Šalerja iz Trebinj, občina Logaves. Nato so koroški konjerejci izrazili zastopniku deželne vlade in poveljniku državne žrebčarne svoje želje glede žrebcev plemenjakov, plemenskih postaj itd. Po izjavah tamošnjih konjerejcev so potrebni žrebci še v naslednjih krajih: v Sv. Jakobu eden, v Košentavrah dva, v Trebinjah pri Logavasi še eden (razen licenciranega), na Ledincih eden in v Hodišah eden. Vsi plemenjaki naj bi bili Noričani.

Sredstvo za uplojitev kobil.

Marsikateri konjerejec pride v zadrego, ker se mu kobila, kljub 3 ali 4 kratnemu zaskočenju, noče ubrejiti. Vzroki za to so lahko mnogovrstni. — Zelo pogosto pa tiči vzrok, da se kobila ne uploji, v kislem žlemu — sluzu —, ki se nahaja na sluznici nožnice. V tem slučaju omogočimo uplojitev na sledeč enostaven način. V 1 litru tople vode se raztopi 1 kavna žlička jedilne sode — soda-bicarbona — kakršno uživajo ljudje, ki jih peče kislina v želodcu. S to primerno toplo raztopino se izbrizga nožnica kobile. To se izvrši najlaže s pomočjo 50 do 60 cm dolgo gumijevo evjo, ki se natakne na osnažen lijak. — Konec cevi

se vtakne približno za ped dolžine v nožnico kobile, tekočino — raztopino — vlije v lijak, ki se ga toliko kviško dvigne, da izteče tekočina v nožnico in jo izplakne.

Nožnico kobile je izplakniti *eno uro pred zaskočenjem pri žrebcu.* K—

Konjereja v Sloveniji.

(Konec.)

Tudi pri nas v Sloveniji se je o priliki premovanja konj pokazalo, da imajo najlepša žrebeta pač tam, kjer se goji čista pasma, bodisi toplo- ali pa mrzlokrvna. Na mejah pa, kjer se stikajo pasemsko različni konjerejski okraji, opazamo pa prav pogosto zelo slaba žrebeta.

Naša toplokrvna pasma, ki se goji na Dolenjskem, potem v brežiškem in ljutomerskem okraju ter deloma na Notranjskem, je izvrstna. Vzrejena je na podlagi radavskih žrebcev-plemenjakov, ter kobil, ki jih je pred kakimi 20 leti oddajala bivša avstrijska vlada sleherno leto iz kobilarne „Radavc“ v Bukovini in kobilarne „Piber“ na Zg. Štajerskem. Lansko leto je sedanja nemško-avstrijska vlada razpustila kobilarno v Radavcu ter razprodala iz nje ves konjski material. Dasiravno nismo mogli ob tej priliki dobiti nikakih živali, bo pač mogoče s smotrnim delom povzdigniti našo konjerejo. Dobri plemenjaki, ki so v žrebčarni na Selu pri Ljubljani, se bodo pač pravilno razdelili; konjerejem bo pa skrbeti za pravilno vzrejo žrebet. Dobro potomstvo ni odvisno le od dobrih plemenskih živali, temveč v veliki meri tudi od pravilne vzreje žrebet.

Predpogoji dobre konjereje so: zračni, prostorni in čisti hlevi, dobri in suhi pašniki ter prikladna krma. Preje kakortudi po porodu, je kobilo izdatno krmiti. Zelo važno je pravilno krmljenje žrebet v prvem letu, kajti nepravilno krmljenje živali v tej dobi ima marsikatero slabe posledice.

Na Gorenjskem in deloma na Sp. Štajerskem gojimo mrzlokrvno noriško pasmo. Naši Noričani so gibčni, široki, v prsih globoki ter za kmetijska dela na goratih in trdih tleh dobro uporabni. Pred vojno so ta noriška žrebeta kupovali od nas Gor. Štajerci, Gor. Avstrijci in Solnogradčani. Te živali so potem zredili na svojih izbornih planinskih pašnikih in jih potem kot dobre plemenske živali nam za visoke vsote nazaj prodajali. Ves ta dobiček bi se lahko stekel v žep naših konjerejcev, ako bi se združili v konjerejske zadruge, ki bi skrbele za pridobitev dobrih in pravilno opremljenih pašnikov. Pozimi bi se moralo skrbeti za dobro krmljenje in gibanje na prostem, kajti na ta način se okrepi živalsko okostje in pospešuje razvoj celega telesa.

V prilog naše konjereje bi bilo dobro zasnovano deželno žrebetišče, enako onemu v Osojskem pogorju na Koroškem. V slednje so pošiljali koroški kmetovalci proti malenkostni odškodnini svoja odstavljenca žrebata, kjer je bilo poskrbljeno za nadaljno vzrejo. Po preteku dveh in pol let, je dobil konjerejec iz žrebetišča dobrega plemenjaka, ki ga je potem prodal za drag denar.

Na sličen način bi se lahko naša konjereja v do- glednem času povzdignila na prejšnjo višino; država pa bi si prihranila precej denarja, ki je sicer po- treben za nakup žrebcev-plemenjakov v tujini.

Uvidevši to konjerejsko potrebo je ustanovila državna žrebčarna malo žrebetišče, in sicer na Črnučah pri Ljubljani. V to svrhu je nakupila tozadevna ko- misija tekem letošnjega poletja o priliki pregledovanja in premovanja kobil in žrebet po posameznih krajih ter na žrebetnih sejnih na Kranjskem in Štajerskem nekaj žrebet noriške pasme. Hlevi v to določenem po- slopju so se po možnosti uredili, tako da vsaj za silo odgovarjajo potrebi. Priporočamo našim konjerejem, da si ogledajo to napravo.

Končno bi še omenil, da nekateri oskrbniki državnih in lastniki lirenciranih žrebcev teh dovolj izdatno ne krmijo, baje iz bojazni, da bi jih sicer po močnem krmljenju, zlasti z ovsom, ne mogli uporabljati za kme- tijska dela. To mnenje seveda nikakor ni utemeljeno. S takim ravnanjem slabijo naše plemenjake, in s tem povzročajo njih predčasno izločitev od plemenjenja, kar povzroča državi ogromne izdatke. Podp. Ravnar.

Vinarstvo in konjereja.

Če opazujemo malo natančneje gori omenjene dve panogi, prepričali se bomo, da je sličnost teh dveh obratov večja, kakor bi si človek na prvi pogled mislil. Pravilno vinarstvo in konjereja, ki ste danes za našega kmeta lepi dobičkanosni panogi, tvorite gotovo najple- menitejše blagonravje. Panogi ste z ozirom na krajevne razmere zelo izbirčni in zahtevate natančnega strokov- nega znanja, kakor tudi večletne izkušnje in resničnega veselja do stvari. Bolj kakor vse druge kmetijske pa- noge ste vinoreja in konjereja odvisni od vzgojitelja, so celo občutljive ob menjavi službujočega osebja. Že slab hlapec ali površen viničar zadostujeta, da postane dobičkanosnost teh dveh panog za več let dvomljiva.

Z ozirom na vrsto zemlje in podnebja je vinoreja še občutljivejša panoga kakor pa konjereja. Priljubljene, posebne vrste (sorte) vin lahko pridelamo le na gotovi zemlji in je nemogoče pridelati slično vino z istim oku- som in cvetlico (bonquet, izgovori: buke) na drugi zemlji, akoravno si priskrbimo od kjerkoli najboljše trte iste vrste. Ako ne dovoljuje podnebje dozoritve te vrste trt, ne pomagajo njene najboljše vrline k uspehu.

Laže je to pri konjereji. Če nam primankuje doma dobre krme, si lahko priskrbimo iste od drugod. Celo kakovost zemlje za pridelovanje krme, si lahko do go- tove meje izboljšamo, akoravno je težko iz slabega pašnika narediti prvovrstnega. Vplivati na podnebje, ki bi konjem tudi pozimi dovoljevalo prosto gibanje v naravi, pa je človeški umetnosti nemogoče.

Moderno vinarstvo je odvisno od požlahtnjenih trsnih podlag in šele skladna zveza podlage s cepičem zagotavlja uspeh. Trsna podlaga znači pri vinoreji vztrajanje, dobro vzgajanje in trpežnost. Isto opazimo pri konjereji; plemenska kobila je tudi podlaga vzreji

konj. Da je prva primera resnična, nam dokazuje že beseda „matičnjak“, ki jo rabimo za vrt, kjer se vzga- jajo trsne podlage. Močni in razviti trsni podlagi je pripisovati isto važnost v dosegu dobrega uspeha kakor plemenski kobili. Izbira cepičev v trtoreji pa je po- polnom podobna izbiri žrebcev za pleme. V tesni zvezi s tem je kakovost in zmožnost pridelka, oziroma za- roda. Od cepiča je odvisna sorta vina in s tem značaj in dobrotta vina, da celo količina pridelka. Na eniinsti trsni podlagi lahko pridelamo prav dobro ali pa slabo vino, kar je odvisno od kakovosti cepičev. Pri izbiranju cepičev za cepljenje trt moramo paziti, da dobimo ce- piče od trt, ki donajajo velike in zdrave letne pridelke, katere lastnosti se gotovo na zarod podedujejo.

Tako tudi ni pravilno, ako bi opazili pri žrebcu le zunanje oblike in plemenitost, temveč spoznati je treba vrline in zmožnosti njegovih prednikov, v kakšni meri se iste podedujejo na zarod.

Pri konjereji pa ne zadostuje, da se spuščajo pr- vovrstne kobile najboljšega potomstva žrebcu, ki je svoje dobre lastnosti podedoval, temveč je treba dognati, ako žrebec tudi individualno odgovarja kobili. Tako tudi pri vinarstvu učijo izkušnje, da le gotovi cepiči odgo- varjajo gotovim trsnim podlagam in bi neupoštevanje tega dejstva privedlo gospodarja do popolnega neuspeha.

Mlad konj in mlado vino pa tvorita le začetek življenja, s katerim je podan temelj, iz kojega se raz- vija bodoči zarod, oziroma pridelek. Zato pa je treba temeljitega razumevanja, izkušnje in ljubezni do stvari, kar edino zagotavlja vinarstvu in konjereji dober uspeh. Kar je pri mlademu konju pravilna vzgoja, to je pri mlademu vinu kletarstvo. Kakor lahko postane mlad konj z najboljšo podlago in odgojo, če pride v roke slabega vzgojitelja, hlapca ali jahača, ničvredna žival, tako postane tudi mlado vino v rokah slabega kletarja slaba pijača. Iz mladega konja ali mladega vina, ki imata dobre podlage, odgojiti najboljše in najdraže, ni roko- delstvo, temveč umetnost, ki pa ni vsakemu človeku prirojena. Človeku je potrebna za to posebna nadarjenost.

Pri obeh obratih opazimo večkrat razdelitev dela; vsak vzgojitelj pa nima dovolj znanja, da vzgoji naj- plemenitejši zarod n. pr. za dirko ali drugo smotrnost; istotako tudi vsak dober vinogradnik nima dovolj zmisla za dobro kletarstvo. Zato pametni gospodarji skrbe za zmožne in strokovno naobražene naslednike. Šele spo- znanje teh dejstev privede obrate obeh panog do po- polnega uspeha. Če opazujemo končno življenske dobe konja in vina, vidimo, da se razteza sicer doba sta- rosti vina daleko čez ono naših konj, vendar je doba, v kateri se izboljšuje kakovost in doseže najboljše pri vinu kakor tudi pri konju, enaka. Prvovrstni konj do- sežejo s 7. ali 8. letom svojo najlepšo starost, kakor tudi starina začne po 7. ali 8. letu na svoji dobroti in moči pešati. Naj bi se vinoreja in konjereja širom naše domovine gojile ne le v dobrobit naših rodovitnih po- krajim, temveč tudi v veselje in razvedrilo človeka. Največje veselje človeku v poznih letih sta pač *dobra kapljica in isker konj*. Alfred vitez Rohsmanit.

Razdelitev državnih žrebcev

mrzlokrvne pasme v ozemlju Slovenije za plemensko dobo 1920.

I z p r e m e m b e.

V Gaberje pri Celju se premestita žrebca Belgijca 179 Salamon in 175 Mathurin iz Bukovžlaka.

V Medlog, p. Petrovče, se premestita žrebca Noričana Balsam Gregor I. in 119 Apollo iz Loznice.

Okrajno glavarstvo Ptuj. { **V Hardek pri Ormožu** se premesti žrebec št. 11 Goričan, Noričan. **V Sejanec pri Ormožu** se premesti žrebec št. 79 Dan, Noričan.

Premije za plemenske konje

so bile pri ogledovanju v Borovljah na Koroškem dne 6. februarja 1920 podeljene sledečim konjerejcem :

Josip Šaler iz Trebinj za žrebca Opal I 250 K

Za kobile:

Fran Kobentar,	Sv. Jakob v Rožu	200 "
Josip Janežič,	Leše	200 "
Janez Rulič,	Kaplja	200 "
Lovro Hedenik,	Golžava	180 "
Andrej Rac,	Sveče	180 "
Miha Pak,	Kotmaraves	150 "
Josip Kerše,	Sveče	150 "
Janez Haniš,	Svetnaves	150 "
Matej Plaž,	Spodnje Dole	120 "
Franc Jesenko,	Smeriče	120 "
Tomaž Müller,	Potonjaves	120 "
Fran Pečnik,	Reka	100 "
Tomaž Šmid,	Podsijnjaves	100 "
Valentin Slemič,	Cvetnaves	100 "
Josip Krasinik,	Cvetnaves	100 "
Tomaž Zupanc,	Vdovčjaves	80 "
Valentin Blajnik,	Židovlje	80 "
Marija Varh,	Šmarje	70 "
Ivan Hochmüller,	Št. Jakob	60 "
Franc Andrejčič,	Bistrica	60 "
Matej Kulterer,	Ročica	50 "
Fran Miškovnik,	Kajzige	50 "
Josip Pernoč,	Mače	50 "
Tomaž Lausegger,	Pliberk	50 "
Peter Male,	Št. Janž	50 "

Skupno 3020 K.

Star bohinski konj.

Prav gotovo je bila od pamtiveka v Julijskih Alpah, tedaj tudi v Bohinju in onstran Črne prsti, t. j. v gorski pokrajini Goriške prvotna konjska pasma noriška. Primerno krajevnim razmeram, in sicer z ozirom na količino in kakovost krme je bil seveda ta noriški konj lažji ali težji.

V Tolminskem okraju so imeli pred več desetletji konja noriške pasme lažje oblike nego danes, ko imamo tam vsled plemenjenja s težkimi noriškimi žrebci konje znatno težje oblike. Tolminski konji so bili in so še danes na jako dobrem glasu v Italiji, kamor se izborno prodajajo pod imenom kobariški konj (cavai di Caporetto). Konjerejci tamkajšnjih krajev so mi pravili, da sedanji težki konj ni tako primern, ni za ondotne strme gore in Italijanom ni več tako všeč kakor nekdanj.

Tudi v Bohinju je doma težki noriški konj, vendar je bil star bohinski konj drugačen nego je danes.

Star bohinski konj je bil sicer velik in trpežnih močnih, toda ne predebelih kosti in je imel drobnejši

vrat ter pošinjen križ. Svoječasno se iz Bohinja vnu in notri ni vozilo, ampak zaradi slabih potov samo tovorilo, zato sem jaz dolgo časa domneval, da je star bohinski konj nastal iz križanja noriškega konja z lahkim italijanskim, kar se jim je zdelo tembolj verjetno, ker so Bohinjci tovorili čez Bačo in so torej lahko lahke italijanske žrebce ali kobile uvažali. Šele v zadnjih letih sem dognal, kako je pravzaprav nastal bohinski konj.

Že v pričetku prejšnjega stoletja smo imeli državne žrebčarske postaje in med drugimi tudi eno na Bledu. V žrebčarski postaji na Bledu pa niso imeli noriških žrebcev, ki so jih takratni mogotci smatrali kot nekaj „gmejnega“, ampak imeli so ogrske žrebce iz državne žrebčarne v Mezöhegyes. Tisti stari ogrski konji so bili sicer izborni, kakor jih danes na Ogrskem nimajo, ker so častniki-veščaki vse pokvarili, a ti žrebci vsaj trajno niso bili prikladni za križanje z noriškim konjem. Po teh ogrskih žrebcih je dobil bohinski konj svojo stalno obliko in je bil nekaj posebnega.

Star bohinski konj je bil živahen, imel je kosti iz železa in bil je kakor ustvarjen za strme in razdrapane bohinske planine, kjer se ni rad družil z govedo ter se je rajše pasel v visokih skalnatih konjskih vrhovih. Bil je pravi „hribolazec“, ne pa pital noričan, ki je bolj prikladen samo za nedeljske izlete na nizke gore. Star bohinski konj se je v hribih malokdaj ponesrečil, a sedanjemu se pa pripeti mnogo nesreč. Nekdanje bohinske pasme konj je ušel pozimi po ledeni stezi od doma čez Komarčo na Ovčarijo, sedanji bohinski bi se na tem potu poletel desetkrat v globočino prekucnil.

Premovanje konj za radovljiški okraj je bilo redno v Lescah, kamor so hodili tudi Bohinjci s svojimi konji. Daryl pa Bohinjci niso odnašali, ker se niso mogli kosati s svojimi konji z debelimi s poljan. Bohinjci so se čutili zapostavljene; njim na ljubo so se začela prirejati premovanja v Bohinju. Žrebčarske postaje v Bohinju so dobivale najtežje noričane in danes je izginil stari bohinski konjski rod in na njegovo mesto je stopil pital pingavec, ki glede vnianjosti na premovanjih marsikatero leto poseka poljanske konje v Lescah.

Če je bilo pospeševanje konjereje v Bohinju na ta način umestno, prepustim sodbi veščakov. Domačinom v Bohinju se že toži po njih stari pasmi.

Nekaj se pa da iz tu povedanega posneti, da se tudi s križanjem težkega konja s primernim lahkim doseže lahko kaj dobrega, ki je kraju bolj primerno, kakor pa konj, vzrejen vsled stremljenja po nečem, za kar kraj ni primern. Tudi na Češkem so še pred nekaterimi desetletji imeli težkega delovnega konja, nastalega iz križanja lahke pasme s težkim noričanom, ki so ga rabili vitezi za ježo v železnih oklopih, a prišli so domišljavi veščaki, katerim robata oblika starega češkega konja ni bila všeč ter so jo zboljševali z žrebci lepe oblike, dokler niso zatrli dobro pasmo in na njeno mesto postavili slabo.

Gustav Pirc.

URADNE VESTI.

Odborova seja konjerejskega odseka II. Slovenske kmetijske družbe, ki se je vršila dne 15. januarja 1920 v mariborskem »Narodnem Domu«.

Navzoči; gg. Petovar, Ravnihar, Brenčič, Rajh, Turnšek, Zemljič, Pregelj, Pirnat ter kot svetovalec vitez *Rohsmanit*.

Predsednik je pozdravil došle odbornike, ugotovil sklepčnost seje ter prešel k dnevnemu redu, podavši zapisnik zadnje seje z dne 12. septembra 1919 ad circulandum na vpogled.

Točka I.) Prečitali so se dospeli dopisi in predlogi, ki so jih navzoči vzeli v vednost, in sicer:

1.) Dopis Slovenske kmetijske družbe z dne 27. novembra 1919, št. 3697, da se imenujeta odslej njena konjerejska odseka, in sicer oni za bivšo Kranjsko: »Konjerejski odsek I«, oni za bivšo Štajersko pa: »Konjerejski odsek II«. Območje prvega obsega Kranjsko in Borovljski okraj na Koroškem kakor tudi okraje, ki so v tesni zvezi s Kranjsko, območje drugega pa Južno Štajersko, Velikovski okraj na Koroškem in Prekmurje.

2.) Predsednik je poročal, da se je vršilo dne 27. decembra 1919 zborovanje konjerejcev za Prekmurje, na katerem je bil izvoljen odbornikom odseka *Jože Benko*, posestnik in gostilničar v *Murski soboti*.

Na dopis poverjenstva za kmetijstvo v Ljubljani glede nagrade lastnikom zasebnih žrebcev z dne 22. decembra 1919, št. 6632., podal je predsednik izjavo, naj dobi vsak tak lastnik 1200 kron letno in se mu dovoli po lastnem razvidu nastaviti skočnino od 30 do 70 kron. V zadevi, ki naj bi sklepali naknadno odborniki, se je vnel živahen pogovor, v katerega so posegli odborniki: *Brenčič, Turnšek in Ravnihar* z različnimi pomiselniki, ožiroma predlogi, ter se je sklenilo predlagati zvišek subvencije na 3200 kron pri 30 kronski skočnini in dosegi najmanj 40 zaskočenih kobil.

Dalje je omenil predsednik, da se je na zborovanju v Prekmurju sklenilo predlagati, naj se provizorično postavi za leto 1920 v plemensko postajo v *Murski soboti* dva dobra toplokrvna žrebca za celo Prekmurje, kakor tudi, da je poverjenstvo za kmetijstvo dovolilo in nakazalo državne podpore 5000 kron za pregledovanje in premovanje konj v Prekmurju.

Na dopis tajništva Slov. kmet. družbe o poizvedovanju primernosti planinskega pašnika pri Belih vodah za žrebeta, predlagal je predsednik ogled tega pašnika po strokovnjakih, k čemur je pripomnil *Rohsmanit*, da bi bilo mogoče dobiti pašnik v Planini, okraj Brežice, v nakup ali pa v najem.

Konjerejski zadrugi *Ormož in Središče* pošljete sklep občnega zbora, naj se stori na pristojnem mestu primerne korake, da se ustanovi za Štajersko in Prekmurje oddelek za državne žrebčarne, v kateri namen predlagate obe zadrugi konjeniško vojašnico v Slov. Bistrici, bivše državne žrebetišče v Račjem ali prostore v kakem drugem kraju na Štajerskem. Ta sklep je toplo podpisal odbornik *Brenčič*, k čemur je pripomnil podpolk vnik *Ravnihar*, da se zadeva že proučava v Beogradu, na kar se je sklenilo, je ne pustiti iz razvidnosti in zadrugama dati odgovor v tem zmislu.

Predsednik je prosil za pooblaščenje, da se sme izjaviti na vprašanje glede militaristične uprave žrebčaren, in priporočati le tak njih ustroj, ker je drugačen nemogoč. Se je sprejelo!

Nadalje je predlagal predsednik, naj se deluje na to, da se dovoli izvoz žrebcev za jugoslovansko valuto, in sicer tudi peš ne samo po železnici krez vsakršnih posebnih predpogojev. Predlog se je sprejel.

Predlog žrebčarne, da bi se pri premovanjih delili tudi: a) diplome in plaketete, b) priznanice, nadalje, da se obdaruje tudi 1 in 2 le ne mrzlokrvne, toplokrvne pa samo 1 letne, ako obetajo postati dobri plemenjaki. Se je sprejelo.

Podpredsednika *Brenčiča* predlog, naj se dasta na postajo Ptuj vsaj še dva mrzlokrvna žrebca, se je sklenilo staviti vladi v odobrenje s pristavkom, naj ga upošteva, ako kak žrebec ostane na razpolago, istotako predlog odbornika *Zemljiča*, naj se da enega državnega žrebca sabedru v Zgor. Koreni v oskrbo.

Točka II.) Računski zaključek za leto 1919, se je odobril in dalo na predlog podpredsednika *Brenčiča* predsedniku odvezo za sklep računov.

Točka III.) Glede organizacije konjerejcev po okrajih, je obljubil g. podpolkovnik *Ravnihar*, da bo v zadevi ukrenil potrebno in dal popisati vse plemenske kobile.

Točka IV.) Na predlog g. odbornika se je sklenilo, da se vrši občni zbor konjerejskega odseka en dan pred občnim zborom kmetijske družbe.

Točka V.) Poročilo g. podpolkovnika *Ravniharja*, da se je prestavil državni norik *Castor Apus* z Mute v žrebčarno, ker je baje bolan, se je vzelo na znanje s predlogom, naj se da posestniku *Zagajšek* na Gortini primeren žrebec v oskrbo, ravno tako poročilo omenjenega odbornika, da je na Štajerskem priglasih okroglo 40 žrebcev v licencovanje.

Določili so se kraji: *Celje, Mar'bor, Ptuj, Ljutomer in Slovenji gradec* za letošnje licencovanje ter po dva odbornika, katerima se ga je udeležiti v vsakem kraju.

Predlog odbornika g. *Turnšeka*, naj se odsek obrne do kmetijske družbe s prošnjo, da ta povrne odbornikom vožnjo k licencovanju in obdarovanju se je sprejel, ravno tako predlog g. odbornika, naj se ukrene potrebno, da se stekajo zneski zaradi prestopkov, storjenih s spuščanjem nepotrjenih žrebcev v sklad konjerejskega odseka.

G. pl Rohsmanit je predlagal, naj se vloži prošnja na pristojno mesto, da se vojaške konje ne nastani v žrebetišču na *Cvenu*, ker je to proti interesom konjerejcev, ampak naj se take konje prestavi v Prekmurje; tudi ta predlog se je sprejel.

Ker se nobeden od odbornikov ni oglasil več s kakim predlogom ali nasvetom, zaključil je g. predsednik z izrazom zahvale vsem dospelim odbornikom sejo po dveurnem zborovanju.

Pirnat l. r.,
nam. zapisničarja.

Lovro Petovar,
predsednik.

RAZNOTEROSTI.

Popravo hlevov, gnojišč in gnojničnih jam prevzame stavbno podjetje Dragotin Korošec in Drug v Braslovčah na Štajerskem. Hlevi, ki se za časa vojne niso mogli spraviti v red, so dandanes nujno potrebni poprave. Hlevredno je, če se najde tako stavbno podjetje, ki se hoče pečati v prvi vrsti z urejevanjem hlevov in gnojišč v tisti smeri, kakor to zahteva umna živinoreja. G. Korošec je pripravljen, si na licu mesta ogledati hleve in podati primerne nasvete proti povrnitvi potnih stroškov. Priporočamo vsem živinorejcem, da se v vseh takih zadevah obračajo na to stavbno podjetje.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Slovenske kmetijske družbe.**

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto.
Posamezna številka stane 80 v.
Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 600 K, na 1/2 strani 300 K, na 1/3 strani 150 K, na 1/4 strani 100 K, na 1/5 strani 50 K in na 1/6 strani 25 K. Udrom 10 % popusta. Vsaka vrsta v „Malib naznanilih“ stane 2 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 4. Ljubljana, 1. marca 1920. Letnik XXXVII.

Mala naznanila.

za vsako besedo je naprej plačati 20 vinarjev v letarju ali znakmah, sicer se naznanila ne objavijo. Upravištvo na prevzemu posredovanja.

!! PILE ŽAGE !!

za vse svrhe najboljšje kakovosti priporoča **Odon Koutny**, specialna trgovina jeklenih in tehničnih potrebščin v Ljubljani, Kolodvorska ulica 37. 70

Cementno opeko zarezano ali navadno in razne cementne izdelke ima vedno v zalogi in izdeluje iste samo iz splitskega cementa. Delavnice cementnih izdelkov Tršan & Gorjanc, Kranj. 2

Sadna drevesca. Večjo množino, tri- in štiri letnih vrst lepih visokodebelnih drevesec **Jabolk**; Bauman reneta, zlata reneta, štajerski mašančkar, izvorni namizni tafelni, ki se drže do junija, štajerski moštar Paierhubert, zelo rodovitni, žalostinke itd. **Hruške**; večina moštnice, žlahtne pa kiaoovke, napolenovke, rumene itd., in več sto **hrušovih prtilkavcev**, požlahtljenih češenj in češpej dobrih vrst vse z imeni, cena na času primerna I. vrste 10 K komad, II. vrste 8 K komad ima naprodaj Andrej Hajner, posestnik in sadjerejec, Dorlarje št. 14, p. Skofjaloka. 14

Ženske zmešane lase kupuje po najvišji ceni Martin Pieterski, Cerkije. 15

V službo se sprejme v Ljubljano pošteno, zdravo in krepko deklic. Opravljati bi imelo vsa hišna dela. Hrana dobra; plačilo po dogovoru. Ponudbe je poslati na upravištvo „Kmetovalca“ pod „pošta“ 25

Žitni odpadki za krmo živini, se dobe a K 60- za 100 kg pri Fran Pogacniku v Ljubljani Dunajska cesta 36. 32

Laneno seme dobre kakovosti kupi Slovenska kmetijska družba v Ljubljani. Ponudbe brez vzorca in brez natančne navedbe cen in pogojev nimajo pomena in se ne bodo upoštevale. 33

Poštено rodbino (siromašni begunci) imajo prednost, katere poglavar se razume na vinogradništvo, sprejemem za svoj vinograd na Slovenskem. Pismeno je vprašati pri Josip Zagorčnik-u, Zagreb, Selška cesta 32. 33

Purana dan za gos. Fr Stupica, trgovina z železino v Ljubljani. 66

Zadruga za proizvodnjo sjemenja u Zagrebu si je postavila zadačom, da znanstvenim metodama u vlastitom pokušanju prigaja nove, aklimatizirane i selekcionirane vrsti, koje u našim krajevima izvjesno više rođe od domačih. Zadruga se služi pri tomu rezultatima dosadašnjeg 10-godišnjeg izraživanja, prof. dra Bobutinskya i svend. prof. dra Handekiča. — Ii koliko Zadruga još ne može da razpolaze sa vlastitim selekcijama, uvadja ona prokušane odlike svake vrsti sjemenja iz inozemstva uz jamstvo za originalnost i kakvoću sjemena. Pošto je to danas prvi zadrugarski pothvat te vrsti u našem kraljevstvu SHS, zaslužuje on svaku potporu sa strane gospodara. 34

Najboljše apno ima vedno naprodaj apnenica J. Taufer, Zagorje ob Savi. 50

Pozor! Stari letniki Kmetovalca ter razni drugi gospodarski listi in knjige se kupijo. Ponudbe pod „Knjige“ na Kmetovalca. 51

Mlinske kamne, skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pismeno garancijo. Leskovešek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju. 60

Zamenjam, 700 l prvovrstnega jabolčnika za 12 mtr. stotov lepega krompirja, 4 merilike prosa in 5 mernikov ječmena. Franc Majcen, Dol pri Hrstniku. 61

Rupim bikla, čistokrvne plingavske pasme, starega od 18 mesecev do dve leti. onudbe na Marjeta Pirnat, Dr. vije št 4. pri Ljubljani. 62

Firnež, najfinčiji iz mirne, dobe prodaj Ivan Povše v Mokronogu. 63

Kmeljeve droge, 5 — 8 metrov dolge, tudi kratke za nove nasade. Duppauer semenski oves, 100 kg 340 kron, brez vreče po povzetju; vreče se naj vpošljejo. Hugo pl. Bien, Braslovče, Savinjska dolina. 64

Mlad konj, čvrst, 2 leti star, navajen na delo, se prod. Anton Stih, Stara cerkev št. 24. pri Kočevju. 65

Slamoreznico v dobrem stanju prodaj, Josip Verbiš, posest. Vrhnika 7. Cena po dogovoru. 67

Lepo posestvo, v dobrem stanju, 50 mernikov posetve, 4 travniki i. dr. je naprodaj. Vpraša se pri Anton Znidaršič, Slepšek, p. Mokronog. 68

Zanesljivo dober mlinar, starejša moš, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na F. S. Skrabar, Višnja gora, Dolenjsko. Neoznjeni imajo prednost. 78

Prodaj I rink za vreteno na vodo za kovaško kladivo, 1 ovna za kole biti, vlitega, več mlinskih tečajev (štekljev), 4 mlinske stope, staro navadno in lito železo, vsake vrste kmetijsko kovano orodje, lastni izdelki. Niko Abadžić, fuž nar. Tržič. 69

Dve dekli in enega fanta 10 — 16 let staroga, želim sprejeti v lahko kmečko službo pri Radovljici takol ali pozneje. Kupim lovsko puško in malo repetir pistolo. Poštno ležeče: Radovljica M. Z. 70

Vsled napeljave električnega toka prodam dobro ohranjen motor na bencin, s 4 konjskimi, kupna cena 4000 K. Fritz, po domače Podstrazišnik, Stražišče pri Vetrinju, Koroško. 71

Par plemenskih prasičev, jesencev je naprodaj pri Vidu Merhar, Gamelje 8, p. St. Vid nad Ljubljano. 72

Mlatilnico na gepelj, s tresilcem za slamo, staro a v popolnoma dobrem stanju, prodaj Jos. Černe. Zg. Siska 39. 73

Šest kamenitih podstavkov za kozolec se cenovno prodaj. A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21. 74

Slamotresnico za k mlatilnemu stroju imam naprodaj; kupiti bi se elektro dinamno za razsvetljavo. Janes Škrjanc, Mala stara vas, pošta Grosuplje, Dolenjsko. 75

Majerja, ki ima veselje do živine in zna dobro molziti sprejme, Oskrbništvo graščine Novokloster pri Sv. Petru v Savinski dolini. Plača po dogovoru. Samec ima prednost. 76

I vagon lepih smrekovih kolov za vinarstvo v debelosti 5-7 cm, dolge 4-8 metrov prodaj za ceno po dogovoru, Josip Žužek, Velike Lašče. 77

Mučni Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevjeva pravaga Elza fluida, in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali dve veliki specialni steklenici 27 K. Fellerjev Elza mentolni štrtnik, en komad 3 K 50 vin. 78

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 12 K.— Pravi baizam 12 steklenic 24 K.— Prava švedska tinktura. 1 velika steklenica 12 K.— Omot in poština posebej a najceneje. Eugen V. Feller, Stabica donja, Elzatrž št. 287, Hrvatska. (20C)

(6) Slovenska
KMETIJSKA DRUŽBA
KRANJSKA

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena K
2. Fr. Stupar: Apno v kmetijstvu	—60
3. Fr. Stupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letni	—40
5. M. Kostanjevec: O užitnosti od vina in mesa	3—
8. Boh. Skalický: Sličenje ali káljenje ameriških klijučev	—60
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	1-40
11. Gustav Pirc: Poglavje o govedorehji na Kranjskem	—60
12. Pridelovanje in razpečanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	1—
13. O sestavljanju in setvi travnih mešan. (Weinzierl-Turk)	2—
14. A. Sivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	3—
15. Steuert-Jamnik: Seveda Razumnika konjereja	2—

Zadruga
za
PROIZVODNJO SJEMENJA
U ZAGREBU, Preradovičeva ulica 20
imade na zalihi:

Vočaka (jabuka, krušaka, kajsija, bresaka, šljiva, trešanja, oraha, dudova), stablašica (poluvisokih) uz cijena za I. razred K 15—, za II. razred po K 13— te patuljastih uz cijenu od K 8— do K 13— po komadu. Embalaža (pakovanje) zaračunava se posebno. — Obzirom na oteššanu željezničku otpremu preporuča se preuzeće vočaka na skladištu samom, a dalja otprema kolima ili kao brzovozna prtljaga na željeznici. (21)

Uresnoga grmlja i drvija (bukve; smreke, čempresa, bora, javora, šarolistog, divljeg kestena, jablana) uz cijenu od 10 K do 15 K po komadu, te ruža penjalica (Crimson Rambler po K 6— komad).

Sjemenja svake vrsti i to od domaćih žitarica djelom od domaćeg aklimatiziranog i selekcioniranog priploda, djelom od importiranih najboljih odlika, nadalje povrtnog sjemenja svake vrsti, originalno importiranog iz Holandije, Danske, Njemačke, Češke i Austrije.

Prodaje se na veliko i na malo (vrtljarskim porcijama). Pošiljke se šalju poštanskim povzećem, embalaža se računi uz vlastiti trošak. Cijenici se na zahtjev šalju ekspresnim listom.

Jeklarna na Ravnah

(Georg Graf v. Thurn'sches Stahlwerk Strelteben) ustanovljena 1774. leta. (17)
Gaštanj-Ravne, Koroško (Jugoslavija).
Poština postaja Guštanj, žel. postaja Prevalje. Brzojavni naslov: Jeklarna Guštanj.
Proizvaja: Azzalonsko in breslansko jeklo v zaboljih, s sidrom kot varstveno znamko. Legirana in nelegirana topilniška jekla za vsakovrstno orodje največje trajnosti.
Jekla za orodje, drugovrstna, za kladija, žebe, matrice; za diela in nože za obdelovanje železa; za svedre, za rudo, premog in kamen; za pile, rezila vrtna diela itd.
Legirana in nelegirana martinova jekla za vozovne in vagonске vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obročja; za kose, srpce, sekire, motike, lopate itd.
Izgotavlja: Vozovne osi s pušami in nakončniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovokovane do 6 m dolžine); v žlebih kovane dele za avtomobile in vagonе; krogle za cementne mine itd

Cementna (11)
strešna opeka
najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki
Ivan Jelačin,
Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

J. ROMATIČ

dolgoletni zastopnik znane tvrdke K. in R. Ježek, Blansko, tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev in motorjev se priporoča. — Dobra in solidna postrzeba. Ljubljana, Gradišče št. 11. Nadalje priporočam dobro znano tovarno

WELSLIA,

katera izdeluje izvrstne brzoparilnike vseh velikosti z dvojnimi pocinkanimi parnim kotlom, in porabno obremen za kuhanje žganja. (12)

Sprejemam naročila na slomozne nože. Cene po dogovoru. Ker je tovarni ježek uvoz dovoljen, se naročen stroj lahko takoj dobe.

Pozor!

posestniki in posredovalci iz dežele!

Hlode, smrekove, bukove in vsak drugo les kipi industrijsko podjetje za inozemstvo. Prevzame in plača se na vsaki postaji.

Natančne ponudbe z navedbo dimenzij in cen na (26)

Anončni zavod Drago Beseljak
Ljubljana,
Cankarjevo nabr. 5.

Kmetovalci! Denarni zavodi!

Gozdarske in gospodarske zadruge.

Berite! Losotržel! Berite!

A. Šivic (3)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“

V omenjeni knjižici je poljudno popisno kako se izračuna telesnina debel posekanega in rastočega drevoja ter celih gozdov, kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridejane so vse za tako za šunanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno določanje oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali razžagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabele izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridejane tabele za določanje prostornine v ogljarskih kopalih in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih metrih kakor tudi popis in potrebne tabele za pri merjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere s staro mero. Cena knjiži proti prispiladih za vse Slov. kmet. družbe K 3—.

Stavbno podjetje

Dragotin Korošec
v Braslovčah

naznanja, da izvršuje razne stavbe za pospeševanje živinoreje. Nov način zidanja, ki je za polovico ceneji. Železobetonske traverze, Prodaja razno opeko. Kdor to rabi, naj se obrne na: **Korošec Dragotin,** stavbno podjetje Braslovče. Štaj. (25)

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 25.000 nas je že v Kmet. družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Ljudska posojilnica
v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6.
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih skladov. (5)

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Posojilo na osebni kredit: 6%.

Posojilo na hipoteko: 5 1/2%.

Mesečna odplačila.

Ranžijska posojila na več let.

Mali vračevalni obroki.

Pisarna: Kongresni trg št. 19. Uradne ure od 8 do 12. (105)

Prospekti brezplačno na razpolago.

Rezervni zakladi nad 500.000 K.

Hranilne vloge 3 1/4%.

Vabilo
na
redni občni zbor
Mlekarske zadruge na Skaručni,
registrovane zadruge z omejenim poročtvom,
ki se bode vršil v nedeljo, dne 7. sušca 1920 ob 2. uri popoldne v gostilni Seršen na Skaručni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva o poslovnem letu 1919.
2. Poročilo nadzorstva in potrjenje letnega računa.
3. Slučajnosti.

Na Skaručni, dne 23. svečana 1920.
Načelstvo.

DRUŽBENE VESTI.

* Slovenska kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

* Apneni dušik $28/21$ % po K 160.— za 100 kg takojšnje prijave sprejema družba neobvezno, vreče mora naročnik sam dostaviti.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprn okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd stane kg 12 K.

Kostni superfosfat po K 220 — sto kg.

Kožna moka po K 106.— sto kg, naročnik mora jutaste vreče dostaviti.

Melior, preskušeno sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane kg za ude 3 K 40 vinarjev.

Mlečne cevi iz kosti, šte. 3561 po K 1'40'

Otrobi po 220.— K za 100 kg brez vreč.

Semena domače črne detelje bo letos po Sloveniji zelo primanjkovalo, ker se ga v lanskem neugodnem vremenu niti za lastno potrebo ni zadosti pridelalo, dočim smo ga navadno dokaj izvažali. Družba tega semena nima zaenkrat prav nič v zalogi, poslala pa je nekega izvežbanega strokovnjaka v inozemstvo, da skuša tam kaj tega semena nakupiti, nameravan nakup v inozemstvu pa se ni posrečil. V kolikor bo družba udom mogla priskrbeti črne detelje, jo bo računala po vsakokratni tržni ceni.

Semenska lucerna po 36 K. Vsak ud more tega semena le toliko dobiti, kolikor je rabi zase in mora obenem z naročitvijo povedati, koliko meri površina polja, ki ga misli z semensko lucerno posejati. V kupčijske svrhe družba tega semena ne oddaja.

Semenske pese družba nima več. Na tozadevna vprašanja se ne odgovarja.

* Vreče. Vsak naročnik mora poslati za kostno moko, roženo moko, apneni dušik itd. svoje dobre jutaste vreče, ker dobiva družba vsa gnojila itd. sedaj le v papirnatih vrečah, ki jih železnica ne sprejema za odpreno v manjših pošiljativah. Kavcija za vreče, ki jih mora družba posoditi, znaša K 30.— za komad, ki se vrnejo ko dobi družba vreče v dobrem stanju nazaj, po odbitku majhne

Ponudniki in kupci plemenske živine.

(Pod tem naslovom Slovenska kmetijska družba odslej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, a čemur je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasilec natančno prijavi svoj naslov, vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število itd.)

Kupiti se želi:

Merjasca, angleške pasme, 3 mesece starega, želi kupiti Peter Kovač, Mojstrana št. 55., Gorenjsko.

Naprodaj so:

Bika, simodolca, dve leti starega, proda Ivan Pipan, posestnik v Vižmarjih šte. 27. p. Št Vid nad Ljubljano.

Bika, pincgavske pasme, 20 mesecev starega, 300 kg težkega, proda Jožef Dornik, posestnik v Podhому št. 11., p. Gorje pri Bledu.

Kobilo, pincgavske pasme, 5 let staro, brejo, proda Jakob Jan, posestnik v Podhому št. 10., p. Gorje pri Bledu.

obrabninske pristojbine. Pri pošiljativah vreč je natančno navesti, zakaj so vreče, ali če jih dotičnik vrača.

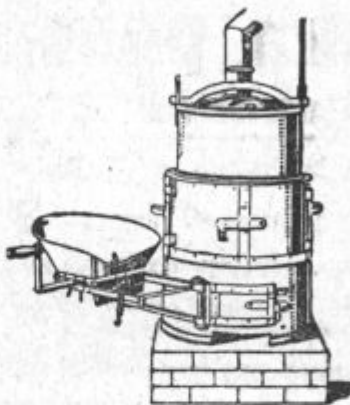
* Žveplenokislo glino namesto ga'usa, kot dodatek galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 1 K kilogram.

Žveplo (žveplene ploščice) na juti za žveplanje sodov, najbolje, brez arzena po 20 kron kilo.

Žveplo, Floristella, dvoj, raf. po K 12.— kg.

Kmetijske potrebščine je treba družbi naprej ob priliki naročanja plačati. V ta namen naj podružnice oziroma posamezni udje zahtevajo družbene poštno položnice (šte. 10712) da vplačevanje lahko brez stroškov izvršijo.

Parilnike za krmo „Welsia“

močne in nepokončljive, vse velikosti od 60 do 600 l izdeluje samo Reform-Werke, Wels. O. Ö.

Nadalje specialni izdelki:
Konjske grablje
takoj dobavno.

Obračalni parilnik z ali brez naprave za žganjarstvo.
Kotlji za kuhanje žganja.
Kotlji za kuho in pranje.
Patentne peči za peko in sušenje.
Pekajevalnice.
Gnojilne sesalke. (13)
Pocinkani lonci in kozlice.
Mize za pranje.
Posode in valjavnice za perila (Monga).
Ceniki na željo zastavlj.

SLOVENSKA KMETIJSKA DRUŽBA

Je data naslednja

10

„GOSPODARSKA NAVODILA“

posebej ponatisniti iz „Kmetovalca“ in jih oddaja komad po 50 vln.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se odpomore.
2. Rjavenje vina.
3. Gnojenje vinogradov.
4. Napenjanje govedí.
5. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
6. Dolžnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred škodo po živini, ki se pase.
7. Napihanje govedí.
8. Kako se iz gnillega grozdja napravi dobro in stanovitno vino.
9. Ciste drože in njih raba v kletarstvu.
10. Kako se pripravlja dober vinski kis.
11. Vzroki neplodnosti pri govedí.
12. Sluzavost ali vlačljivost vina.
13. Krmljenje z oljnimi tropinami.
14. Bradavice pri domačih živalih.
15. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
16. Naprava petiota ali domače pljajče.
17. O bistvu alkoholnega vrenja (kipenja) in o rabi čistih vinskih drož pri pridelovanju vina.
18. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.
19. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.
20. Zavrelka.
21. Kako se napravi stanoviten sadje/ec.
22. Nova naredba kranjske c. kr. deželne vlade glede zvrševanja rezarstva.
23. Kislost (kislota) in razkisanje vina.
24. Dolžnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred škodo po živini, ki se pase.
25. Napenjanje govedí.
26. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
27. Izdelovanje mila za dom.
28. Zdravljenje kužnih bolezni cepljenja.
29. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
30. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
31. Snetjavost pri žitu.
32. Kako se jajca ohranijo.
33. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
34. Kako se obnavljajo in popravljajo meje?
35. Kdo se naj še zgiasi za državni preživljevski (vzdrževalni) prispevek?
36. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.
37. Garje pri konjih.
38. Kako pripravljamo domači kvas (kravajce, drože)?
39. Duh in okus vina po žveplu.
40. Zatiranje trtnih bolezni spomladi.

Najmodernejše obleke

lastnega izdelka za gospode in dečke, tu- in inozemsko

manufakturno in modno blago

razpošilja (16)

Prva kranjska razpošiljalnica

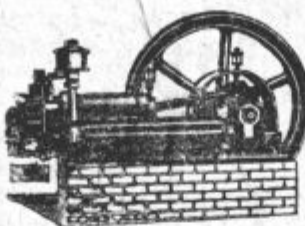
SCHWAB & BIZJAK

Ljubljana, Dvorni trg

Pod Narodno Kavarno.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev (3)

iz najslavitejših tovarn.
Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic 'Welsia'.

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat. Dietetični prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prasiča ali vola.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 20-50 poštnine prosto na dom. (14)

Mazilo zoper garje
(naftomazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Pri živini uniči garje. 1 lonček po pošti K 10 50.

Lekarna Trnkóczy
Ljubljana, Kranjsko. Zraven rotovža.

Kmetska posojilnica ljubljske okolice

registrovana zadruga s neomejeno zavezo

2 v LJUBLJANI 2

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti števil. 18.

Obrestuje hranilne vloge po **3%** (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v svoji s tekočim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dvoiga.

Stanje hranilnih vlog nad **42.000.000 kron.**

Stanje rezervnih zakladov **1.100.000 kron.**

Rogaška slatina

Tempel vrelc:

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria vrelc:

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Donati vrelc:

Najmočnejši vrelc svoje vrste, posebno dobro vedstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidum itd.

Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudninsko-kislih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mračnih krajih mrzlice. (1)

Rogaška slatina

je najboljša namizna in mineralna voda, katere okus nikdar slabega okusa ali duha. (2)

Vinometre »Bernadot« — Asbes ov
bombaž in prašek — Eponit
Francosko želatino — Lipovo oglje
Marmornat prašek — Modro gal-
lico — Natrijev bisulfit — Ribji
mehur — Špansko zemljo — Tanin
Žveplo v prahu — Limonovo kis-
lino — Vinsko kislino — Soda
bicarbono — Strupa proste barve
itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1. ☉

Najstarejša hranilnica v Sloveniji!

KRANJSKA HRANILNICA v Ljubljani

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

3%

obrestovanju in dovoljuje hipotekna posojila po

4 1/2%

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in starostna hranilnica za posele in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje državna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

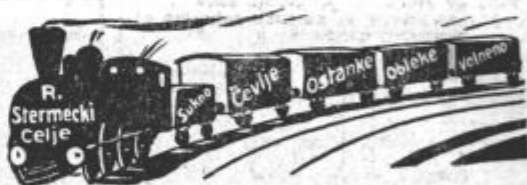
8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določbah v pospeševanje obtekoristnih naprav in podjetij na Kranjskem. (15)

Za te svrhe se je doslej darovalo 8.698.000 kron.

Pismene pošiljate je nasloviti na Kranjsko hranilnico v Ljubljani, Knaflijeva ulica števil. 9.

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture

naravnost iz inozemstva je prejela trdka

R. STERMECKI v Celju

in sicer: **volne, cefirja, tiskanine, etamina, batista** za ženske obleke, **sučna, kamgarna in hlačevine** za moške obleke, **belega in pisanega platna** za perilo, **kloti, cvilha, robcev, svile** in še mnogo **raznega drugega blaga**, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskih množinah **po čudovito nizkih cenah.** (27)

Razentega vedno **velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Čevlji** ženski, moški in otročji vedno **v velikanski izbiri**, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoji. Na debelo samo v I. nadstropju.

Veletrgovina **R. Stermecki** Celje št. 319
razpošiljalna Slovenija.